

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE COMMISSIE FYSIEKE LEEFOMGEVING DORDRECHT D.D. 6 JANUARI 2021

Vergaderkamer

Voorzitter: mevr. Klein-Hendriks
Commissiegriffier: dhr. Den Boer
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Mevr. Van Benschop (GroenLinks)
Mevr. Van den Bergh (Partij van de Arbeid)
Dhr. Bosuguy (D66)
Dhr. Chapel (CDA)
Dhr. Gündogdu (Beter Voor Dordt)
Dhr. Hartog (PVV)
Mevr. Jager (Fractie Jager)
Dhr. Jansen (PvdA)
Dhr. Kleinpaste (Gewoon Dordt)
Dhr. Kuhlmann (VVD)
Dhr. Loekemeijer (D66)
Dhr. Van der Meer (GroenLinks)
Dhr. Noldus (VVD)
Dhr. Oostenrijk (CDA)
Dhr. Portier (SP)
Dhr. Soy (Beter Voor Dordt)
Dhr. Stolk (VSP)
Dhr. Struijk (ChristenUnie-SGP)
Dhr. Timmer (GroenLinks)

Portefeuillehouders: wethouder P. Sleeking, wethouder M. Stam, wethouder R. van der Linden

1. Opening, mededelingen en vaststellen agenda

De voorzitter: Goedenavond allemaal. Ik heb weer een scherm voor me met allemaal ronde bolletjes, dat is ook wel weer gezellig. We zijn in het nieuwe jaar beland, bij de eerste commissievergadering voor de Fysieke Leefomgeving. En ik wilde heel kort toch even stilstaan bij dit nieuwe jaar, met uw welnemen. Want als we het nog niet wisten dan zijn we in elk geval in 2020 er wel achter gekomen dat we als mensen niet alles onder controle hebben. Een onbekend virus heeft ons plotseling overvallen, en we moesten ons de hele tijd aanpassen. Gezondheid kwam ook boven alles te staan. En als commissie hebben we helaas, het was een heel ander jaar dan ik mezelf had voorgesteld, 2020, als commissie hebben we elkaar weinig fysiek kunnen ontmoeten. En dat zal voor een belangrijk deel ook komend jaar, dit jaar het geval zijn. Maar met alles

wens ik jullie van harte toe dat we al het goede uit 2020 mogen meenemen, want ook in 2020 zijn er goede dingen gebeurd, dat we het mogen meenemen. En dat we in 2021 ook onderling de vrede en vreugde mogen vinden van het samenzijn en dat ook mogen blijven nastreven. En mag ik u voor al het goede wat u zoekt voor de stad, mag ik u daar ook de zegen van de Eeuwige toewensen, voor 2021. Daar wil ik toch even kort bij stilstaan. U heeft de agenda gekregen, in het nieuwe RIS. U heeft ook nog mails gekregen over hoe het vanavond gaat en over de behandelvoorstellen. En ik wilde als eerste even vragen aan de griffier of hij de namen kan oplezen van degene die deze vergadering aanwezig is.

De heer Den Boer: Goedenavond. De aanwezigen in de vergadering zijn de heer Kuhlmann van de VVD, mevrouw Van Benschop, GroenLinks, de heer Timmer, GroenLinks, de heer Loekemeijer, D66, de heer Hartog van de PVV, de heer Chapel van CDA, de heer Van der Meer, GroenLinks, de heer Kleinpaste, Gewoon Dordt, de heer Gündogdu, Beter Voor Dordt, mevrouw Klein-Hendriks, uw voorzitter van vanavond, mevrouw Jager, Fractie Jager, mevrouw Van den Bergh, Partij van de Arbeid, de heer Jansen, Partij van de Arbeid, de heer Struijk van de ChristenUnie/SGP, wethouder Van der Linden, de heer Stolk van de VSP, de heer Noldus, VVD, de heer Soy van Beter Voor Dordt, de heer Bosuguy van D66, de heer Portier van de SP, wethouder Sleeking, wethouder Stam en als laatste zoals gebruikelijk de heer Oostenrijk van het CDA.

De voorzitter: Dank je wel. Het volgende punt op de agenda is de vaststelling van de agenda en de vraag of de commissie zich kan vinden in de voorgestelde agenda? Ik kijk intussen naar de chat. Ik zie daar geen reacties op. Dan zijn we bij het puntje mededelingen. Nu zijn er vooraf geen mededelingen aangemeld, is er nog iemand die vanuit de commissie of misschien ook vanuit het college een mededeling wil doen?

De heer Stam: Jazeker, voorzitter, ik heb hem ook aangemeld. Dus bij deze.

De voorzitter: Klopt.

De heer Stam: Medio 2020 is gestart met een marktconsultatie voor de verkoop van kavels Parkzicht. Uitgangspunt hierbij is om alle tien tot vijftien kavels te verkopen aan een ontwikkelaar, bouwer. De ontwikkelaar, bouwer, wordt aanspreekpunt voor de omwonenden en verantwoordelijk voor de bouwstroom en de verkoop van de woningen. Naar aanleiding van de marktconsultatie is de tender gestart. Helaas is in december duidelijk geworden dat dit nog niet heeft geleid tot een geweldige inschrijving. Er zal een nieuwe tender worden uitgeschreven en gestart. De vraagstelling en gestelde voorwaarden blijven binnen de door de raad meegegeven kaders. En naar verwachting is dan rond de zomer van 2021 meer duidelijkheid over eventuele ontwikkelaar of bouwer.

De voorzitter: Dank u wel.

2. Vaststellen besluitenlijst adviescommissie van 8 december 2020

De voorzitter: Dan gaan we naar het vaststellen van de besluitenlijst van de adviescommissie van 8 december 2020. Er zijn vooraf geen wijzigingsvoorstellen

ingediend, kan de commissie instemmen met deze besluitenlijst? Daar gaan we dan nu van uit.

3. Vragen aan het College

De voorzitter: Onder punt 3, vragen aan het college. Zijn er ... Was er een vraag maar deze vraag gaat nu niet door. Zijn er verder ook geen vragen meer aan het college? Ook niet.

Stukken ter bespreking

4. Vaststellen geactualiseerde Welstandsnota Dordrecht – Raadsvoorstel

De voorzitter: Dan gaan we nu naar het volgende agendapunt, het inhoudelijke punt op de agenda. Daarvoor hebben we ruim de gelegenheid, namelijk tot half tien volgens mijn agenda. En dat gaat over het vaststellen van de geactualiseerde Welstandsnota voor de gemeente Dordrecht. Er is een raadsvoorstel bij de stukken gevoegd. De portefeuillehouder de heer Sleeking is aanwezig begreep ik. Ik zag een handje. Klopt dat? Dat ik een handje zie. Nou weet ik niet helemaal ...

De heer Struijk: Nou ...

De voorzitter: Wat ik met handjes moet.

De heer Struijk: Voorzitter?

De voorzitter: Ah.

De heer Struijk: Daar kom ik eventjes. Ja, ik zat eventjes wat uit te proberen want ik krijg namelijk helemaal geen beeld, ik zie alleen maar icoontjes, ik weet niet of dat bij de anderen ook zo is? Normaal heb ik altijd een prima verbinding maar ik zie nu niets, dus. En toen drukte ik per ongeluk op het handje, maar nu u toch de vraag stelt kan ik ook even, ja, controleren of dat bij anderen ook zo is?

De voorzitter: Zijn er mensen die willen reageren op de chat? Ik zie de heer Struijk prima.

De heer Den Boer: Ik zie heel veel rondjes met lettertjes en inderdaad alleen de voorzitter en de heer Struijk zie ik nu wel in beeld.

De voorzitter: Ja.

De heer Struijk: Ja, maar ik zie zelfs de voorzitter niet en dat is natuurlijk wel heel erg jammer.

De voorzitter: Ja, nou kent de heer Struijk de voorzitter ...

De heer Struijk: Ja hoor, ja hoor.

De voorzitter: Een beetje. Dat scheelt. Maar ja misschien is het dan toch de verbinding dit keer?

De heer Struijk: Ja. En misschien ga ik er even uit en kom ik er opnieuw in, dus dan ...

De voorzitter: Dat is prima. Ja.

De heer Struijk: Dat kan soms wel eens helpen dus dan ga ik dat even proberen.

De voorzitter: Prima, succes even. Ja.

De heer Struijk: Ja? Bedankt hoor.

De voorzitter: Dank u wel. Ja. Dan wilde ik even verdergaan met de introductie van het punt over de Welstandsnota. De heer Sleeking is aanwezig als portefeuillehouder. Het voorstel is aan de raad om de Welstandsnota die uit 2015 stamt, om die in te trekken en om een nieuwe Welstandsnota vast te stellen. Zoals u ook in de stukken hebt kunnen lezen, bevat die nieuwe Welstandsnota een aantal aanvullingen, wat welstandskwaliteit betreft, en beeldkwaliteitsplannen voor bijvoorbeeld Gezondheidspark en Leerpark. En voert het ook verder eerder aangenomen veranderingen door, een welstandsvrij zeehavengebied en afschalen vanwege het Belthurepark, dat heeft u kunnen lezen. Enkele mogelijkheden voor duurzame maatregelen in de binnenstad zijn verruimd, dat gaat over de zonnecollectoren of PV-panelen. Het is voor de bespreking in de commissie geagendeerd door meerdere fracties, door Gewoon Dordt, de VVD, de ChristenUnie-SGP en de Partij van de Arbeid met de volgende politieke vragen of focus. Geeft deze aangepaste nota genoeg richting om te kunnen gebruiken in de toekomstige discussie over de Omgevingsvisie? Dat is een vraag van Gewoon Dordt. Is de Welstandscommissie in haar huidige opzet het juiste instrument in een toekomstige structuur of moeten wij verkennen wat daarin zou kunnen of moeten veranderen? Dat is ook een vraag van Gewoon Dordt. De aandacht voor groene gevels en geluidsabsorberende materialen en hoe de Welstandscommissie daarnaar kijkt? Van de ChristenUnie-SGP. Wat is de nut en de noodzaak van de Welstandscommissie? Partij van de Arbeid. Schieten de welstandseisen op onderdelen niet te ver door met negatieve gevolgen voor de ontwikkelingen van de stad? Vraag van de VVD. Naar aanleiding hiervan is, en met deze vragen, is bespreking van de Welstandsnota geagendeerd. We gaan de bespreking in twee ronden doen, de eerste ronde is een vragenronde, je zou het kunnen vergelijken met een technische ronde. Waarbij de commissie vragen kan stellen aan de aanwezige leden van de Welstands- en monumentencommissie over het jaarverslag, de geactualiseerde Welstandsnota en de taakopvatting van de Welstandscommissie. En de tweede ronde zullen we dan een soort politieke ronde noemen, waarbij de commissie met name het raadsvoorstel over de geactualiseerde Welstandsnota met wethouder Sleeking bespreekt. De Welstandscommissie heeft overigens meegeschreven aan de geactualiseerde Welstandsnota maar het is uiteindelijk een stuk van het college. En, zoals u weet, wordt het een stuk van de gemeenteraad omdat het de bevoegdheid van de gemeenteraad is om beleidsregels vast te stellen waarin criteria voor het uiterlijk en plaatsing van bebouwing zijn opgenomen. En die criteria past het college van B&W toe. In de eerste ronde, die nu gaat gebeuren, wil ik u even de namen opnoemen van de

leden van de Welstandscommissie die aanwezig zijn. Ik heb hier op mijn lijstje staan, dat de voorzitter en stedenbouwkundige mevrouw Ellen Marcusse aanwezig is, architect lid de heer Jan Nauta, restauratie-architect de heer Sietse Van der Spuij, bouwhistorica, denk ik, mevrouw Ineke De Visser, en burgerlid de heer Peter Verstraten. Ik zou willen vragen om deze eerste ronde de vragen die u heeft, om die te gaan stellen aan de aanwezige leden van de Welstands- en monumentencommissie. Dus ik zou graag de in volgende volgorde het woord willen geven. In de eerste plaats aan Gewoon Dordt en daarna de ChristenUnie-SGP, waarbij ik ook wel even in de gaten zal houden of de heer Struijk inmiddels de gelegenheid heeft gekregen om weer deel te nemen. Ik zie een vraag of verzoek van de heer Oostenrijk in de chat. Ik weet niet precies of dat al even geleden is geweest maar de heer Oostenrijk, zou ik u de gelegenheid geven om uw vraag te stellen.

De heer Oostenrijk: Ja, voorzitter, dat doe ik graag. Ik zie natuurlijk cohesie tussen de agendapunten 4 en 5. Alleen 4 is toch naar mijn gevoel iets anders dan 5. En ik vraag me af of het zinnig is om die twee zaken door elkaar te laten lopen? Dus mijn voorstel is om toch eerst de wijzigingsonderdelen oftewel de Welstandsnota an sich vast te stellen en daarna het rondje te doen met de Welstandscommissie. Want anders gaat het helemaal door elkaar lopen en dat lijkt me niet handig.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Oostenrijk. Ja, ik wilde voorstellen om de Welstandscommissie, om die toch, die is aanwezig, om toch ook vooral technische vragen te kunnen beantwoorden. Die technische vragen zien misschien ook op de manier waarop een en ander in de Welstandsnota is verwoord. Die gelegenheid krijgt u om die vragen te stellen. En daarnaast het verslag van de Welstandscommissie geeft misschien u ook aanleiding om vragen te stellen. En daarom wil ik dat in eerste instantie doen. Ik kan me voorstellen dat u aangeeft van, nou, dat gaat misschien wel door elkaar lopen. Maar daarom gaf ik al aan, laten we de eerste ronde echt meer als een technische ronde zien waarbij u dus ook, want dat ook wat de Welstandscommissie zelf heeft genoteerd, vragen kunt stellen aan de Welstandscommissie, over het jaarverslag. Ja, fractie Gewoon Dordt? Mijnheer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Ja, voorzitter, ik had even gevraagd of ik een toelichting mocht vragen maar u gaf het in zekere zin al aan. Want we koppelen dan toch agendapunten 4 en 5?

De voorzitter: Ja. Klopt. Correct.

De heer Kleinpaste: Oké. En volgens mij was ik ook de eerste die het woord mocht gaan voeren. Alleen ik heb niet zozeer technische vragen. Ik bedoel, ik heb een aantal politieke vragen die dus straks bij de wethouder terechtkomen. Dus voor de technische vragen laat ik mijn beurt graag voorbijgaan.

De voorzitter: Prima, dank u wel. Dan vraag ik nu aan mijnheer Struijk of het hem is gelukt om weer opnieuw in te loggen? En misschien heeft hij ook wat vragen?

De heer Struijk: Ik ben wel ingelogd. Ik heb alleen, ja, zeg maar geen beeld, ik zie alleen maar de icoontjes en dat is best wel vervelend.

De voorzitter: Ja, dat geloof ik.

De heer Struijk: Maar goed, als ik het goed begrepen heb, want ik ben er heel even uit geweest, is het nu dus de bedoeling dat ik vragen stel en de woordvoering die komt dus straks?

De voorzitter: Ja.

De heer Struijk: Klopt dat?

De voorzitter: De politieke aspecten, en nu gaat het meer om de technische vragen die u heeft aan de Welstandscommissie, ja.

De heer Struijk: Ja, ja. Oké, nou, ik heb een paar vraagjes wel aan de Welstandscommissie. Onder andere vraag hoe de commissie omgaat met klimaatadaptatie en gebouwen? Bijvoorbeeld rondom groene gevels en daktuinen, enzovoort, enzovoorts, dan gaat het over materialiseren wanden en detaillering. Een andere vraag, hoe ze staan en omgaan met natuurinclusieve bebouwing? Waarbij gevels tegelijkertijd gebruikt kunnen worden als schuilplekje voor vogels en vleermuizen en dergelijke en ook een mooie groeiplaats voor planten en dergelijke. En wij waren ook wel een beetje benieuwd eigenlijk naar de doorlooptijd van de adviezen? Van, er wordt een advies gevraagd van hoelang duurt het dan voor er echt antwoord is? En een laatste puntje wat ik wilde noemen, wij vinden als ChristenUnie-SGP altijd een hoge kwaliteit van de vormgeving en van de bouw zelf, vinden we uitermate belangrijk. En wat is nou het oordeel van de commissie in dit opzicht over wat bij hun in de loop van het jaar langsgesproken is? Komen ze daar excessen tegen of zijn ze ook wel tevreden in dat opzicht over hoe het er uit ziet en hoe het kwalitatief gebouwd wordt? Dus dat waren ... Nou, nog eentje, ja, ik heb er nog wel één. Ook, er is een mogelijkheid om aan te vragen of woonwijken en buurten welstandsvrij kunnen worden. Is van die mogelijkheid gebruik gemaakt? Dat wilden we ook nog eventjes weten. En als allerlaatste, of er iets gezegd kan worden over de rol van welstand bij grote stedenbouwkundige projecten? Zoals er ook in de toekomst te verwachten zijn. Dat waren eventjes de vragen.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Nu heb ik verschillende vragen al genoteerd. We kunnen natuurlijk gewoon de verschillende fracties achtereenvolgens het woord geven en vragen stellen maar ik kan nu ook aan de Welstandscommissie vragen om deze vragen te beantwoorden. Ik dacht het laatste maar te doen want als dan zie ik misschien ook een lid van de Welstandscommissie. Is iemand van de Welstandscommissie in de gelegenheid ...

Mevrouw Marcusse: Ja.

De voorzitter: Ja, kijk.

Mevrouw Marcusse: Hier ben ik dan.

De voorzitter: Ik hoor een ...

Mevrouw Marcusse: Goedenavond allemaal, mijn naam is Ellen Marcusse. Ik ben voorzitter van de commissie en stedenbouwkundige. Nou, omdat ik voor het eerst in beeld ben wil ik eerst namens de commissie bedanken voor deze uitnodiging. Het is toch bijzonder om in uw commissie aanwezig te zijn en zo direct vragen te mogen beantwoorden. Dus dat even vooraf. Nog één ding vooraf, voorzitter, u begon met het bijzondere afgelopen jaar. Deze Welstandscommissie is aangetreden in deze samenstelling in mei. Het bijzondere is dat wij elkaar afgelopen jaar twee keer live hebben ontmoet en verder gelukkig natuurlijk ons werk konden doen via Teams. Maar toch is het een, ja, het is natuurlijk toch als je adviseert over de stad en je zit eigenlijk thuis, dan is dat toch, nou, soms niet gemakkelijk. Maar gelukkig hebben we wel een aantal keren ook projecten kunnen bezoeken dus. De vragen die zijn gesteld. Nou, ik ben hier, de hele commissie is aanwezig en ik zal soms ook vragen aan andere leden om vragen te beantwoorden als dat meer op hun pad ligt. De vragen die de heer Struijk zojuist heeft gesteld achtereenvolgens, hoe om te gaan met duurzaamheid, ook wat betreft materialisering. Dan neem ik ook meteen even natuurinclusiviteit in mee. Wij behandelen de plannen in, je zou kunnen zeggen, in twee fases. Graag ziet de commissie planbehandeling ook in het vooroverleg. Dan kunnen we ... Dat is het moment waarop we ook echt kunnen, ja, stimuleren, inspireren om deze aspecten mee te nemen. In als we het plan toetsen in de zin van de Omgevingswet, als Wabo-aanvraag, dan hebben we te maken met de gestelde criteria. En we kunnen daar ... En daar moeten wij ons aan houden in ons advies. Dus dat is eigenlijk ook afhankelijk dus van over welk project gaat het, welke criteria horen erbij. En in het vooroverleg gaat het er vooral ook om, ziet de commissie grote kansen om hier, ja, te stimuleren, daar gebruik van te maken. De doorlooptijd van adviezen, dat is natuurlijk ook ...

De voorzitter: Mag ik u even onderbreken?

Mevrouw Marcusse: Ja.

De voorzitter: De heer Van der Meer heeft een aansluitende vraag over natuurinclusief. Het is misschien handig als ik hem daarvoor de gelegenheid geef. Mijnheer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ja, dank u wel, voorzitter. Goedenavond. Ja, ik had een aanvullende vraag want dat criterium voor natuurinclusief te werk gaan en ook voor biodiversiteit, die worden genoemd als aanbeveling. En dat is een andere term in de nota dan de criteria waaraan getoetst moet worden. En mijn vraag is, wat betekent die term aanbeveling in dit verband? Betekent dat dat het niet een echte eis is en dat men alleen hoopt dat dat gaat gebeuren of is er meer sturing mogelijk dan dat?

Mevrouw Marcusse: Ik denk dat het ... Ja, ik ga straks ook even vragen aan de commissie of zij verder aanvullingen hebben, maar als ik hier nog even kort op reageer. Een aanbeveling is wat het is, is dus geen eis. Ik denk dat op heel veel locaties, dat was

ook een andere vraag hè, groene gevels werd als voorbeeld genoemd, dat is op de ene plek meer vanzelfsprekend om daarmee aan de slag te gaan dan bijvoorbeeld in de historische binnenstad, om maar even een heel duidelijk onderscheid te maken. Is er iemand van de commissie die hier, van de Welstandscommissie dan, een aanvulling wil doen?

De voorzitter: Altijd spannend wie dan gaat verschijnen of wat gaat zeggen?

Mevrouw Marcusse: Ja, ja, precies. Dat zie ik nog niet, dan wacht ik dat even af tot ik mijn andere vragen heb, daar nog iets over heb gezegd, en dan vraag ik nogmaals of iemand nog iets aan wil vullen. De doorlooptijd van de adviezen. Dat is uiteraard ook project afhankelijk. Het belangrijke is dat, als het kan wil de commissie heel graag de projecten in het vooroverleg hebben. En dat kan dan bijvoorbeeld na één keer door naar een Wabo-aanvraag. Voor de aanvrager is dat ook veel comfortabeler zou je kunnen zeggen, want het is duidelijk, in zo'n vooroverleg wordt richting gegeven en wordt ook gezegd, het plan is gereed voor de Wabo-aanvraag. Dus, nou, en dan is natuurlijk een complex project, nou dat kan bijvoorbeeld een, ik noem maar de Bonifatiuskerk. Het spreekt vanzelf, dat is echt een complex project waar verschillende rondes overheen gaan. Terwijl dat bij een ... Dat kan ook zijn bij een stedenbouwkundige ontwikkeling, waar wij dan de bouwprojecten in behandelen, dat kan ook een aantal keer zijn. Maar bijvoorbeeld de woning, één woning, dat kan bij wijze van spreken in twee keer. Maar de een of ander is natuurlijk ook gewoon afhankelijk van de kwaliteit van het plan, want dat was natuurlijk een andere, dat was de slotvraag. Even kijken, wat is, wordt er gebruik gemaakt van de aanvraag voor welstandsvrije wijken? Voor zover ik dat weet niet. Maar u moet ook een beetje mijn antwoorden zien in het licht dat ik ruim een half jaar in deze commissie als voorzitter meedraai. Dat is het afgelopen jaar volgens mij niet gebruikt. Dan de rol van welstand bij grote stedenbouwkundige projecten. Hoe is de Welstandscommissie betrokken? Wij krijgen, als een groot project speelt, dan wordt het ... Eigenlijk, je zou kunnen zeggen, als een collegiaal overleg, in een collegiaal overleg voorgelegd en besproken. Op het moment dat er een kwaliteitsplan is gemaakt, dan gaat het over het aanstaande toetsingskader voor de Welstandscommissie, dan wordt dat natuurlijk ook besproken. Op die manier is de Welstandscommissie betrokken. Wat is de kwaliteit van de aanvragen?

De voorzitter: Mag ik u even onderbreken?

Mevrouw Marcusse: Ja.

De voorzitter: Mevrouw Marcusse. Mijnheer Gündogdu heeft een aanvullende vraag. Ik neem aan op hetgeen van het beeldkwaliteitsplan voor grote projecten? Mijnheer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Ja, dank je wel, voorzitter. Dag, mevrouw Marcusse.

Mevrouw Marcusse: Goedenavond.

De heer Gündogdu: Nou, überhaupt bedankt dat u aanwezig bent bij onze commissie. U had het zojuist over de betrokkenheid van de Welstandscommissie bij grote projecten. En als u nou nu volgordelijk bekijkt. U komt op enig moment in beeld, bij de ontwikkelende partijen. Maar zou u vanuit uw positie wat eerder of wat, als we het hebben over de kop van het proces, betrokken willen zijn? Of heeft u nu al dat idee dat u al heel zeg maar in de beginfase van een project betrokken bent met uw kennis en expertise? Ben ik benieuwd naar.

Mevrouw Marcusse: En dan bedoelt u echt de stedenbouwkundige projecten?

De heer Gündogdu: Ja. Ja.

Mevrouw Marcusse: Ja. Nou, ik vind dat nog best moeilijk om daar nu een antwoord op te geven omdat ik natuurlijk pas het afgelopen halfjaar betrokken ben geweest. En daar zijn natuurlijk in de, juist de voorgaande jaren zijn er ook grote projecten van start gegaan, zou je kunnen zeggen. Eens even denken, ik denk dat het misschien goed is dat ik even aan een ander lid die langer in deze commissie zit, vraag om hier ook iets over te zeggen. Ineke, zou jij hier iets over kunnen zeggen?

Mevrouw De Visser: Ja. Ben ik in beeld? Mijn naam is Ineke ...

Mevrouw Marcusse: Ja.

Mevrouw De Visser: De Visser, ik ben bouwhistoricus in de commissie. Nou, het is in het verleden best vaak, alleen het laatste half jaar dus niet, voorgekomen dat eerst als er een stedenbouwkundig plan wordt gemaakt, dan wordt dat eerst in collegiaal vooroverleg door de stedenbouwers van de gemeente met de commissie besproken. En dan zeker bij hele grote plannen, dan wordt de commissie steeds stapsgewijs bij belangrijke momenten tijdig geïnformeerd, zodat er geen afstemmingsproblemen ontstaan. Nou ja, goed, dat over de grote stedenbouwkundige projecten. Ik wilde ook even aanvullen dat wat betreft het natuurinclusief bouwen, dat hoe is in het buitengebied, staat dat specifiek genoemd in de welstandscriteria. Daar richten we in het buitengebied, hebben wij daar ook veel aandacht voor en dan vragen wij ook om, ook op dat gebied aan kwaliteit. En ook in andere gebieden, natuurinclusief bouwen is niet een echt iets wat wij kunnen afdwingen, hetzelfde geldt voor klimaatadaptatie en groene gevels, maar het is wel iets wat onze grote aandacht heeft. En als wij kansen zien om daar een plan op dat punt, de ontwerper uit te dagen om op dat punt zijn plan te verbeteren, dan zullen wij dat niet nalaten.

De voorzitter: Mevrouw De Visser, ik zie dat er een interruptie is van de heer Van der Meer. Dat zal gaan over dat natuurinclusief. Mijnheer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ja, natuurinclusief en biodiversiteit. U gebruikt nu het woord criterium, en in de tekst van de nota gaat het dus over een aanbeveling. Ik wil graag de greep op hebben of het in het buitengebied wel een criterium nu is of niet?

Mevrouw De Visser: Ja, in het buitengebied ...

De heer Van der Meer: Of dat het alleen maar een ...

Mevrouw De Visser: Is het een criterium want dat staat specifiek genoemd. In andere gebieden is het meer, moet u dat meer zien in de vorm van aanbeveling. Maar in beide, in alle gebieden, behalve, in alle gebieden heeft dat de aandacht. Zelfs bij grote ontwikkelingen als die grote bedrijfsloods in de Dordtse Kil, is ook aandacht geweest vanuit de commissie voor de inrichting van het terrein en de vergroening van het terrein.

De heer Van der Meer: Nou, daar moeten we het straks dan bij de nota denk ik even over hebben want het criterium, de prebiodiversiteit en natuurinclusief wordt in de nota alleen bij stedelijk groen en bij buitenruimte gehanteerd, en dan staat er aanbeveling bij een niet criterium. Als dat wel de praktijk is van de Welstandscommissie, dan ben ik daar blij mee. Maar dan denk ik dat het handig is om dat straks bij de nota even te bespreken. Dank u wel.

Mevrouw De Visser: Ja.

De voorzitter: Dank u wel. En ik zie intussen twee aanvullende vragen. Namelijk in eerste plaats van de heer ... Van de heer, van mevrouw Van den Bergh van de PvdA. Ik neem aan dat het hetzelfde onderwerp is, mevrouw Van den Bergh?

Mevrouw Van den Bergh: Ja. Ook over natuurinclusief bouwen of in ieder geval ecologisch bouwen. Goedenavond, Welstandscommissie. Ik had daar ook een aanvullende vraag op want u heeft in afgelopen periode een project in Dubbeldam, dubbel d, waar tien klimaatneutrale starterswoningen gebouwd wilde ... Of de ontwikkelaar wilde daar tien klimaatvriendelijke woningen bouwen met '...'. Alleen heeft u ze afgekeurd. Het was helemaal klimaatneutraal, goed betaalbaar voor de mensen, maar u heeft het afgekeurd. En dan denk ik, het zijn toch belangrijke klimaatneutrale woningen, omdat het geen schuine kap zou hebben. En dan wil ik wel eens weten hoe belangrijk vindt u dan dat er klimaatneutraal en ecologisch gebouwd wordt, als u op zo'n criterium hanteert? Kunt u daar een toelichting op geven?

De voorzitter: Mag ik even vragen dan om deze vraag even te onthouden, want ik zag ook de heer Oostenrijk een aanvullende vraag over het genoemde voorbeeld. Mijnheer Oostenrijk.

De heer Oostenrijk: Ja, dank u, voorzitter. Ja, er werd even het bouwen in het industrieterreinen werd genoemd. En dan is natuurlijk, ja een prachtig voorbeeld aan de Welstandscommissie over de blinde wand achter de woningen aan de Rijksstraatweg, waarbij je, nou, het, laten we zeggen, natuurinclusief bouwen in ieder geval niet van toepassing is geweest. Oftewel, hoe kan het zo zijn dat een Welstandscommissie zo'n adviesaanvraag vrolijk goedkeurt? En ik hoop dat u weet waar ik het over heb.

De voorzitter: Er wordt instemmend geknikt, mijnheer Oostenrijk. Even kijken. Ja, dan zou ik even terug willen gaan inderdaad, ja die blinde wand, dat had direct betrekking op natuurinclusief, hoorde ik mevrouw De Visser zeggen. Dus misschien kan mevrouw

De Visser daar nog even op reageren. En zou ik daarna iemand mogen vragen van de Welstandscommissie om over dat klimaatneutrale nog te reageren, met het voorbeeld van mevrouw Van den Bergh over de afgekeurde platte daken in Dubbeldam.

Mevrouw De Visser: Is het goed als ik beide dingen doe omdat ik het hele proces meegemaakt heb en mevrouw Marcusse alleen het laatste staartje? Wat betreft de woning in Dubbeldam, dat ging niet ... Was het probleem niet zozeer het ... Nee, laat ik het anders zeggen, dat ging over Fins houten woningen, dat was een bepaald bouwsysteem wat maar heel erg weinig flexibiliteit had in zijn hoofdvolume. Dat hoofdvolume, dat paste niet in de door de raad vastgestelde criteria dus wij konden daar als Welstandscommissie, konden wij daar niet anders als zeggen, ja, dit ... Ja, wij zaten daarin zeg maar een soort klem. Dus dat op zich het een interessant bouwsysteem is, maar het niet past in die criteria. Het is niet zo dat dat per definitie daarom klimaatneutraal is. Ik bedoel, een gewoon ... De woningen die er nu komen, die voldoen gewoon ook aan de huidige BENG-regelgeving, en die zijn ook bijna klimaatneutraal. Alles wat momenteel gebouwd wordt moet bijna klimaatneutraal gebouwd worden. Dus dat is onafhankelijk, dat klimaatneutrale staat eigenlijk los van de bouwvorm. En dat ging dus om een methode die zich niet voegde in het dorpslint van Dubbeldam. Maar de klimaatneutraalheid, dat zegt iets over de installatie en de hoeveelheid isolatie die in een gebouw gemaakt is, en dat staat dus los van deze bouwmethode. Wat betreft De Dubbel, nee, de blinde wand van de Rijksstraatweg, die weet ik ... Kan ik me nog heel goed herinneren. Ja, toen dat plan langskwam hadden wij daar ook best grote moeite mee. Alleen het probleem is dat als in het bestemmingsplan staat dat dat mag, dan mogen wij het niet afkeuren. En wij hebben de eigenaar gevraagd of die in plaats van een rechthoekige doos, daar hetzelfde bouwvolume neer wilde zetten als de panden ernaast. En dat heeft de initiatiefnemer, heeft daar geen gehoor aan gegeven. En als het vanuit het bestemmingsplan mag, dan kunnen wij daar helemaal niks aan. Wij hebben wel aangedrongen op enige verzachting in de vorm van wat groen en klimop maar ja dan weet je natuurlijk zelf ook wel dat dat bij zo'n hoge wand niet echt een grote oplossing is, deze vorm van schaam groen. Maar ja, zoals gezegd, wij vonden dat echt heel vervelend.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw De Visser: Ja.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Dan wilde ik even teruggaan naar de vraag van de heer Struijk over het welstandsvrij verklaren, of in ieder geval aanvragen vanuit de bewoners om gebieden welstandsvrij te verklaren. Daar heeft namelijk de heer Noldus nog een aanvullende vraag op. En dan zou ik daarna nog de laatste vraag van de heer Struijk beantwoord willen zien, dat gaat over, hoe beoordeelt de commissie de kwaliteit van datgene wat langskomt? Ik vat hem zo even samen. En als de heer Oostenrijk bij zijn chat even wil aangeven waarover hij wil interrumperen, graag. Mijnheer Noldus.

De heer Noldus: Ja, voorzitter, dank u wel. En dank ook voor aanwezigheid in onze commissie aan de Welstands- en monumentencommissie. Ik heb in ieder geval nu een vraag naar aanleiding van het antwoord over het welstandsvrij. Ik heb overigens ook

nog drie andere vragen maar wellicht kan ik ... Kunnen we dat even beter tot ik netjes zo meteen aan de beurt ben houden. Uw vraag over aan over welstandsvrij, dat dat niet, waarschijnlijk niet aan de orde zou zijn maar u wist het ook niet helemaal zeker. En ik stel een verduidelijkende vraag daarover, dat in de Welstandsnota er redelijk uitgebreid ingegaan wordt op welstandsvrije woonbuurten op verzoek. En mijn vraag is eigenlijk, hebben we het dan over hetzelfde? Want dat kaartje is redelijk rijk paars ingekleurd in de nota. En de vraag die wij daar ook bij hebben, is of daar ook veel gebruik van gemaakt wordt? En ik weet niet zeker of we dan bij de Welstandscommissie dan juist aan het goede adres zijn of dat u die verzoeken juist nooit voorbij ziet komen omdat het nou eenmaal welstandsvrij is. Maar wat u opvatting en beeld daarbij is? Want de kaart, en dat is in de nota, ik weet niet of u die voor zich heeft toevallig op pagina 24, is toch redelijk verspreid over Dordt paars gekleurd. Dus dat zou suggereren dat er in ieder geval veel ruimte toe is.

Mevrouw Marcusse: Zal ik daarop reageren nu? Ja?

De voorzitter: Dat is prima. Ja, dank u wel.

Mevrouw Marcusse: Ik meende de vraag te begrijpen als zijnde of er verzoeken zijn voor aanvragen van nieuwe welstandsvrije wijken. Als iets welstandsvrij is komt het niet bij de commissie terecht. Maar misschien kan onze secretaris daar nog meer informatie over geven, Dennis Smit?

Mevrouw De Visser: Dennis zit niet in de vergadering omdat hij geen commissielid is. Dus die kan niet meepraten.

Mevrouw Marcusse: O, oké.

De voorzitter: Nee.

Mevrouw De Visser: Maar heeft op de app gezegd dat er niet gevraagd is om welstandsvrije wijken, om wijken welstandsvrij te verklaren.

Mevrouw Marcusse: Ja, precies, dat bedoelde ik ook.

De heer Noldus: Oké.

De voorzitter: Ja. Daarmee uw vraag beantwoord. Dan kom ik straks nog bij u terug, mijnheer Noldus.

De heer Noldus: Ja.

De voorzitter: Ik wou ...

Mevrouw De Visser: Mag ik even een aanvulling, ik krijg nog een kleine aanvulling door van Dennis Smit, dat er zeker ruimte voor is om dit aan te vragen.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Ja. Dat is ook wat de heer Noldus zal bedoelen waar in de Welstandsnota vrij uitgebreid op in wordt gegaan. De heer Oostenrijk had nog een interruptie. Ik neem aan dat het een technische vraag is en geen politieke? Dus mijnheer Oostenrijk, over de blinde wand nog even.

De heer Oostenrijk: Ja, ik schrok bijna over de opmerking van, ja, als het past in het bestemmingsplan, dan kunnen we er eigenlijk niks mee. Dat is even mijn vrije vertaling. Heb ik ... Is die vertaling juist? En zo ja, zou dat dan betekenen dat als er een plan komt wat binnen een bestemmingsplan valt, dat de Welstandscommissie daar verder geen oordeel meer over heeft?

Mevrouw De Visser: Nou, dat ligt iets subtieler. Het is zo dat wij mogen niet de mogelijkheden voor het bouwen beperken. Dus als het bestemmingsplan aangeeft dat ergens tot 10 meter hoog gebouwd mag worden, dan mogen wij niet zeggen van, je mag maar 5 meter hoog gaan. Of tenminste, of wij moeten daar hele zwaarwegende redenen voor hebben. Maar we mogen dan wel iets zeggen over de kwaliteit waarmee er gebouwd wordt en de kwaliteit van de vormgeving.

De heer Oostenrijk: Mag ik hier maar direct op reageren want dan hebben we het maar gehad?

De voorzitter: Mijnheer Oostenrijk.

De heer Oostenrijk: Ik ben toch in verwarring. In die zin, van de terughoudendheid nu in de reactie, terwijl op andere zaken Welstandscommissie wel degelijk iets stellings poneert, hetzij in negatief of hetzij positief. En zeker als het gaat over hoogtes en grenzen aan omliggende bebouwingen, ik kom daar straks in mijn eigen woordvoering nog op terug, dan mag ... Dan vind ik als een Welstandscommissie het echt niks vindt, en die vraag die ligt nu bij deze wand natuurlijk ook, dan dient zij toch haar verantwoordelijkheid te nemen? Met een vraagteken.

De voorzitter: Wil iemand van de Welstandscommissie daarop reageren?

Mevrouw De Visser: Ellen, kun jij daarop reageren?

Mevrouw Marcusse: Ja, jazeker. Ik denk dat het zo is dat het plan is voorzien van commentaar van de commissie zoals mevrouw De Visser net heeft gezegd. Er is gevraagd om, en gezegd dat het beter is om eenzelfde kapvorm als de burens te hanteren. En dat ... Maar onze ... Maar meer kunnen wij op dat moment niet doen omdat wij niet de bouwmogelijkheden kunnen beperken. Dus er wordt ook van een vooroverleg, wordt een verslag gemaakt, maar de commissie kan het niet voorkomen.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Dan tot slot de vraag nog van de heer Struijk over de kwaliteit, daar wilde u aan beginnen, toen kwamen er een hele hoop verduidelijkende vragen nog. Maar mag ik u de gelegenheid geven om daar nog op te reageren?

Mevrouw Marcusse: Ja, ik denk ik ... Het goed is om nu misschien een ander lid nog even aan het woord te laten. Sietse Van der Spuij, zou jij hierover iets willen zeggen, over de kwaliteit van de aanvragen die wij langs zien komen?

De heer Van der Spuij: Ja, dat wil ik zeker. Goedenavond, mijn naam is Sietse Van der Spuij, ik heb zitting in de Welstands- monumentencommissie als restauratie-architect. De kwaliteit van de plannen die wij voorbij zien komen, is heel divers. Er komen ook heel diverse plannen voorbij, waar allerlei initiatiefnemers aan werken en daar op een verschillende manier hulp bij betrekken. Wij zien plannen voorbijkomen, ja, die de kwalificatie uitmuntend verdienen. Die met vlag en wimpel, ja door de commissie gaan. Helaas zien wij ook af en toe het andere extreem, dat het überhaupt moeilijke stukken zijn om te doorgronden wat er wordt aangevraagd. En dat vervolgens ook, ja, kwaliteit van vormgeving, proportie, schaal, materialisatie, detaillering, noem maar op, ja, zwaar ondermaats is. En dat heeft vaak ook te maken met de kennis en kunde van degene die het plan heeft gemaakt. Het is heel moeilijk om te zeggen om daar een algemeen oordeel denk ik over te geven van, hoe is de kwaliteit van de aangevraagde plannen. Ja, zoals ik gaf, de meter slaat van heel hoog tot heel laag uit dus helaas kan ik daar geen eenduidig antwoord op geven. Ja, en wat is dan kwaliteit? Nou ja, we hebben dus de welstandscriteria waar we aan toetsen, voldoet een aanvraag aan de gestelde criteria? En daarnaast, ja, voeren wij een discussie tijdens zo'n planpresentatie met de commissie waar het gaat dus over proportie, maat, kwaliteit van kleur, detaillering, hoe iets aansluit en reageert op de omgeving. Dat zijn zaken die in die discussies aan de orde komen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zou ik nu, want volgens mij zijn daarmee de vragen van de heer Struijk beantwoord. Dan zou ik nu aan, ik neem aan mevrouw Van den Bergh willen vragen van de PvdA, om eventuele vragen die ze nog heeft aan de Welstandscommissie te stellen.

Mevrouw Van den Bergh: Ja, en ik had ook net even aangeklikt dat ik een aanvullende vraag op de vorige spreker had, over de detaillering, kleurstelling en dat soort dingen, waar plannen op beoordeeld worden. En dat is goed dat ernaar gekeken wordt. En, maar wat geeft uiteindelijk de doorslag? Wat is voor jullie het belangrijkste criterium? Is dat de maatvoering, de techniek, of ook de uitstraling en het gezicht van het pand in waar het terechtkomt? En verder heb ik nog als vraag, staan jullie open voor gesprekken en discussies met de stad? Begrijpen jullie soms de kritiek die ook naar voren komt in de media op jullie adviezen? Ik wil ... Wij willen gewoon even weten wat, of jullie daarvoor open staan? En wij hebben toch ook vragen over, ja we hebben nog veel meer vragen maar ik zal me hier beperken, over de paragraaf zonne-energie. En toch, want er staat wel in de nieuwe nota dat dat wat verruimd is. Maar wij vinden dat toch erg beperkend, zeker dan heb ik het over beschermd stadsgebied, en daar wilde ik toch een toelichting op hebben waarom jullie daar, want ik begrijp dat jullie ook betrokken zijn bij het opstellen van die criteria, waarom zitten jullie daar zo strak in? Is uiteindelijk dan het uiterlijk zo belangrijk in plaats van het doel van duurzaam? Dat waren mijn vragen op dit moment.

De voorzitter: Ik heb ook meegeschreven ...

Mevrouw Marcusse: Sietse, zou jij nog in willen gaan op de eerste vraag die mevrouw stelde?

De heer Van der Spuij: Jazeker. De vraag was, als ik hem even verwoord, wat is leidend in de beoordeling, als we kijken naar een plan wat in de commissie komt? Ja, dan is dat toch een optelsom van alles. De nadruk ligt echter wel bij, ja, de uiterlijke verschijning van het plan. Dus de vraag over of techniek leidend is in de beoordeling. Nou, dat is niet het geval. Wij kijken natuurlijk wel naar technische details en daar zal best een opmerking over worden geplaatst als wij denken dat het niet juist in elkaar zit, maar dat is niet onze taak. Iets anders ligt dat wel bij monumenten. Wij zien het wel als taak om ook te borgen voor de instandhouding van monumenten. Dus op het moment dat er een aanvraag is om een monument te verbouwen, dan wordt ook heel goed gekeken naar de technische onderbouwing van het plan, hoe zit het in elkaar? Vaak gaat dat over het isoleren van onderdelen van een monument, en daar kunnen allerlei inwendige condensatieproblemen bijvoorbeeld optreden. Nou goed, ik zal daar niet verder op ingaan maar daar kijken we wel naar de techniek. Verder kijken we inderdaad naar het totaal van het plan, dus ja, de proportie, de maatvoering, de detaillering, de kleur, die stellen allemaal samen het beeld, de verschijningsvorm van het plan. En ja, dat zijn eigenlijk allemaal knoppen waar een ontwerper aan kan draaien. En dat zijn eigenlijk ook de mate waarin daaraan wordt gedraaid, is onderdeel van onze planbeoordeling. Dan wil ik wel weer de kanttekening plaatsen over de maatvoering, dat is het onderwerp wat net ook even aan bod kwam. Ja, daarin zijn wij dus wel gebonden in de ruimte die het bestemmingsplan geeft. Als een bestemmingsplan een bepaalde maatvoering toestaat en die wordt door een initiatiefnemer gebruikt, ja, dan is het voor ons heel moeilijk om daar iets, een punt van te maken. Je kan het noemen als commissie, dat gebeurt ook wel. Maar ja, juridisch gezien mag iemand binnen het volume wat het bestemmingsplan biedt, mag die bouwen. Ja, dat, hierbij wou ik het antwoord laten.

Mevrouw Marcusse: Ja. En zou jij ook nog het punt van de zonne-energie in het beschermd stadsgezicht mee kunnen nemen?

De heer Van der Spuij: Ja.

Mevrouw Marcusse: En hoe daarmee om te gaan ook voor het dakenlandschap?

De heer Van der Spuij: Ja. Ja, wij denken toch dat het belangrijk is dat het beeld, het historische beeld behouden blijft, in het beschermd stadsgezicht. En het dakenlandschap is een belangrijk onderdeel van het beschermd stadsgezicht. Het een is een typisch onderdeel van een middeleeuwse stad, waarin historisch gezien de kappen op de woningen vaak een zeer gesloten karakter hebben, en uitsluitend met pannen vaak bedekt waren. Nou hebben we in de loop der jaren dat al langzaam zien veranderen omdat er steeds meer bewoning in de steden plaatsvindt waarbij vaak zolder ook worden gebruikt. En om daglicht daarin toe te staan, dakramen en dakkapellen worden geplaatst. Nou, dat is ook een tendens waarin we wel meebewegen, want wij zijn ook ervan overtuigd dat er in een stad gewoond moet kunnen worden en ook in historische binnensteden. Maar dan gaat het natuurlijk om de manier waarop daar daglicht in die zolderkamers wordt gebracht. Het is meestal niet de bedoeling om daar hele grote

glasdaken van te maken, maar om beperkte mate van daglichttoetreding mogelijk te maken. Nou, de volgende stap die we de laatste jaren zien is het aanbrengen van zonne-energievoorzieningen. Nou, ook daarin neemt de commissie een vergelijkbare positie in, dat we wel dat in zekere mate mogelijk willen maken. Maar dat de hoofdvorm en de verschijningsvorm van het historische dakenlandschap overeind moet blijven. Dus dat betekent dat met name dakvlakken die niet goed zichtbaar zijn, vanaf openbare weg of andere balkons en daken, dat wij die geschikt achten om zonnepanelen op toe te passen. En ik denk dat dat een verdedigbaar standpunt is. Als we kijken naar monumenten en historische gebieden, dan beslaan die ongeveer 5 procent van de totale gebouwde omgeving. En ja, dat er in 5 procent van de gebouwde omgeving wat beperkende maatregelen heersen, ja, vind ik een verdedigbaar standpunt.

Mevrouw Marcusse: Dank je wel, Sietse. Aanvullend nog in het jaarverslag heeft Ineke De Visser met haar toenmalige collega, een ingaand op de vraag die de commissie, of uw commissie heeft gesteld juist over dit onderwerp, een hele mooie bijdrage geschreven.

De voorzitter: Dank u wel. Bedoelt u dan ook aan te geven over de vraag als het gaat om de gesprekken met de stad?

Mevrouw Marcusse: Nee, daar zal ik even iets over zeggen.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Ja.

Mevrouw Marcusse: Ja. Nee, dit ging even specifiek over zonnepanelen in de historische stad.

De voorzitter: Ja, ik begrijp het.

Mevrouw Marcusse: De vraag over, staat de commissie open voor discussie met de stad en de media? Het is natuurlijk heel goed dat de commissievergaderingen openbaar zijn, en daar is vaak ook een journalist aanwezig. Wij hebben natuurlijk geen invloed op hoe een planbehandeling, en ook de context daarvan in de media verschijnt. Ja, daar kunnen wij op zichzelf weinig mee. Staan we open voor discussie met de stad? Ik denk dat het heel belangrijk is dat de vergaderingen openbaar zijn en dat de stad op die manier dus ook kennis kan nemen van wat er in de ... Hoe de commissie plannen beoordeeld. De discussie met de stad is denk ik een ander onderwerp als de taak die deze commissie zeg maar sec heeft. Ja, ik weet niet of dat het antwoord voldoende is.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bergh kan misschien aangeven of zij dit voldoende vindt beantwoord? En als dat zo is, dan zou ik door willen gaan naar de VVD.

Mevrouw Van der Bergh: Oké, heel kort. Nee, dat is duidelijk het antwoord. Ik had alleen de vraag, natuurlijk kan de commissie niet bepalen hoe het in de stad land of hoe het in de media komt. Maar als er wel eens kritiek is, kunnen ze daar ... Ik hoef alleen maar te weten, er hoeft niet specifiek op gereageerd te worden, kunnen ze zich er iets bij voorstellen? Als er wel eens kritiek op is, op het plan.

Mevrouw Marcusse: Nou, wij krijgen als commissie, we hebben natuurlijk ook een burgerlid. En die volgt nauwgezet wat er in de stad uiteraard speelt. Op die manier krijgen wij ook wel berichten door. Begrijpen wij dat? Ik moet zeggen denk ik lang niet altijd omdat wij natuurlijk een zorgvuldige bespreking doen en beoordeling van plannen in de hele context. En dat vaak, we hebben het net over de behandeltijd gehad, dus het is ook, het gaat ook over de consistentie van advisering. Dus wij krijgen het zeker mee, wat er gebeurt. Maar wij zien ook wel vaak dat het uit de context is gehaald. En ik denk dat dat vaak zo gaat, niet alleen met onze commissie maar ook ja, dat is wat er dan soms gebeurt. En dat vinden wij natuurlijk heel erg jammer ook.

De voorzitter: Dan dank u wel voor uw antwoorden hierop. Wilde ik op dit moment mijnheer Nodus de gelegenheid geven nog wat vragen te stellen.

De heer Nodus: Ja, voorzitter, dank u wel. Ik heb eigenlijk drie vragen allemaal onder het hoofdthema, hoofdvraag is, hoe kan de Dordtse politiek de Welstandscommissie het beste faciliteren? Een aantal zaken zijn al wel aangestipt. En de eerste vraag gaat over het effect van de voorgesprekken. U zei er in het begin al wat over. En wat is daarop het effect op de snelheid en het resultaat wat behaald wordt? In de cijfers van het jaarverslag zien we één pagina met wel wat aantallen, en volgens mij wel in toenemende mate qua voorgesprekken. Maar in hoeverre dat precies bijdraagt is lastig te interpreteren. Dus daar graag een beeld op. En u noemde in het begin ook, en ik twijfelde even om daar gelijk een vraag over te stellen maar ik denk, ik hou hem even vast. Iets wat leek dat u zei dat in de voorgesprekken nog wat extra eisen of strengere eisen gesteld kunnen worden door de Welstandscommissie. Wij zijn wel benieuwd hoe dat zich verhoudt tot, nou ja, als iemand aan de voorkant dus komt, krijgt die dan een hogere lat om overheen te springen dan iemand die achteraf komt? Die suggestie wekte uw antwoord, dus daar graag een korte toelichting op. Voorzitter, dat was een vraag. Een beetje lang van stof. Ik heb nog twee vragen. Welke toekomstige ontwikkelingen verwacht de Welstands- monumentencommissie waar nog aanvullende kaders voor nodig zijn? We hebben het over een aantal dingen gehad die nu toegevoegd zijn maar zijn er ook nog punten op de lijst waarvan u zegt van, nou dat is een gemis dat dat nu nog niet in deze herziene nota is opgenomen? Vanuit uw perspectief en vakgebied natuurlijk. En de laatste vraag is, en die gaat deels in op de laatste discussie, of laatste vraag antwoord die er zojuist was. We zitten natuurlijk beiden in onze rol om de inwoners van deze stad te dienen en ontwikkelingen mogelijk te maken. En, nou goed, de vraag was net ook, hoe komt u over bij burgers en initiatiefnemers en ook via de media? En wij hadden ook een casus op gedacht over RCD, de ontwikkeling van de kleedkamers die recent een paar maanden geleden ook in de media is geweest en ook wat reacties heeft opgeroepen natuurlijk. En een vraag is ook wel, eigenlijk vervolgvraag op uw antwoord van net, is hoe kunnen we voorkomen dat de perceptie van willekeur en een eventuele slechte klantgerichtheid van uw commissie ontstaat? Ik neem aan dat dat ook voor u, ja, toch een belangrijk punt is. Hoewel het over onder andere technische toetsing gaat, dat dit toch wel een belangrijk aspect is voor uw commissie. Tot zover mijn vragen, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Marcusse: Ja, het effect van het vooroverleg. Nou, het is niet mijn bedoeling geweest om, dan ben ik blij met deze herkansing, om te zeggen dat het vooroverleg een kans is om strengere eisen te stellen. Nee, het doel van het vooroverleg om eens in een vroeg stadium van gedachten te wisselen met, bijvoorbeeld naar aanleiding van een eerste schetsplan, met de commissie over de uitgangspunten hoe het in de omgeving past. Kortom, dat zeg maar op hoofdlijnen de kansen van de locatie, de kansen voor de initiatiefnemer van het bouwplan, de revue passeren en op die manier in een nadere uitwerking verzilverd kunnen worden. Voor de commissie, want het ging even ook over het verschil tussen toetsing op criteria en natuurlijk adviseren in het ontwerpproces. Daar kunnen wij ook, en dat heb ik willen zeggen, daar kunnen wij ook stimuleren. In dat geval ging het even over natuurlijk de aspect duurzaamheid, om vooral ook vanuit onze kennis en alle plannen die we de revue hier in Dordrecht zien passeren, maar ook elders en vanuit de eigen beroepspraktijk ook met ideeën te komen waar een initiatiefnemer zijn voordeel mee kan doen. Dus zo kunt u dat vooroverleg zien. En dan over de effectiviteit daarvan. Een planproces met betrokkenheid van de commissie verloopt meer soepel als dat het niet gebeurt, en vooral natuurlijk bij grotere projecten. Dus er is natuurlijk een groot verschil als je een eenvoudig bouwplan en het is eigenlijk zo klaar als een klontje dat het past, dan kan er gewoon ook een bouwaanvraag gedaan worden. Maar een vooroverleg biedt meer gelegenheid en kansen om met een aantal professionals te spreken over het initiatief. Dus ik denk dat het effectief is en vooral ook comfort biedt. Dan over welke toekomstige ontwikkelingen ziet de commissie? En hoe verhoudt zich dat tot wat er nu in de nota staat? En deze actualisatie die gaat een tijdje mee natuurlijk. Want er komt natuurlijk weer een nieuwe fase in, van de Omgevingswet, en veranderingen die dat met zich meebrengt. Dus ik heb zelf het gevoel, maar daar ga ik ook vooral ook nog even aan de commissie die langer in deze, aan de leden die langer hier zitten, en ook langer met deze nota natuurlijk hebben gewerkt. Maar ik denk dat het op deze manier, en ook in de aanpassingen die nu zijn gedaan, dat het op zich voldoende houvast op deze wijze biedt. Even kijken, dan, is er iemand van de andere leden die hier nog aanvullend op wil reageren?

De voorzitter: Over toekomstige kaders, nodige kaders misschien.

Mevrouw Marcusse: Ja. Ik zie dat ze het met me eens zijn.

De voorzitter: Dat is heel fijn. Dan alleen de kleedruimtes nog.

Mevrouw Marcusse: Ja, dat was dan een voorbeeld. Maar uw vraag is, kijk, de commissie is zeer gericht op het geven van constructieve adviezen. Waar, en ook zodanig geformuleerd dat de initiatiefnemer daarmee uit de voeten kan. En dus dat het volstrekt helder is. Het voorbeeld van de kleedkamer is natuurlijk, ja, dat is buitengewoon ongelukkig dat dat zo in de media is gekomen. En het is ook denk ik een voorbeeld dat het ook uit de context van de bespreking is gehaald. En ja, dan is ... Ja, dat vinden wij ook heel erg spijtig, dat dat zo gebeurt. Ik weet eigenlijk niet hoe ik daar verder nog iets over kan zeggen dan dat de hele commissie dat heel vervelend vindt. Maar misschien is er iemand die daar ook nog iets over wil zeggen. Omdat het natuurlijk toch wel ...

De heer Verstraten: Nou, ik kan er ... Goedenavond, ik ben Peter Verstraten, ik ben burgerlid. Heel kort over de voetbalkantine. Het was een gewone normale bespreking zoals altijd, keurig, in volgorde. Het voldeed niet aan de gebiedscriteria, dat hebben we gezegd. En het kwam met een ongekende felheid in de krant en daar waren we zelf erg verbaasd over. Helemaal niks aan de hand, ook niks miszeft of misdaan in de procedure, gewoon heel kort, maar het verscheen zeer fanatiek in de krant. En met een paar kleine aanpassingen van de architect is dat opgelost, eigenlijk heel simpel. Maar ja, wel jammer dat het zo fel in de krant verschijnt. Ik ben burgerlid, ik sta midden in Dordrecht. Dus ik krijg hem links en rechts om mijn oren, overal waar ik kom krijg ik dat te horen. En ik kan het aan mensen ook wel uitleggen, die ik tegenkom. Maar een op zich normale procedure, normaal gesprek, normale ... Maar zeer, er was zeer heftig op gereageerd. Waar dat vandaan komt weet ik niet. Waarschijnlijk dat de journalist bij deze voetbalclub daaraan verbonden is of zo, ik weet het niet. Het was voor ons een beetje een raadsel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Noldus, zijn daarmee uw vragen beantwoord?

De heer Noldus: Ja, mag ik nog één vervolgvraag stellen want ik ben op zich blij met dat ook de commissie zich niet herkent ook in de uitlatingen die daar te lezen zijn geweest. Maar ook toch ook wel over wat vanuit de commissie gedaan wordt ook om de perceptie van willekeur en ook de klantgerichtheid die in ieder geval vanuit de media nog wel eens onder vuur ligt, en heb ik ook wel van bepaalde betrokkenen, dat we dat terug horen. Hoe daaraan gewerkt wordt? Of zit daar een bepaalde aanpak in om dat, ja, te verbeteren?

Mevrouw Marcusse: Ja, kijk, het enige wat de commissie en wat ik als voorzitter kan doen, is een zorgvuldige planbehandeling plaats laten vinden. En om u dan toch even mee te nemen in hoe dat gaat. Uiteraard is er eerst een welkom, daar wordt de commissie voorgesteld als, soms komen mensen of architecten met name die wij, laten we zeggen, zo regelmatig in de commissie komen dat dat niet meer nodig is. Maar daar wordt altijd goed op gelet. Vervolgens krijgt de initiatiefnemer of de aanvrager, krijgt de gelegenheid om het plan toe te lichten. Dan is er een vragenronde van de commissieleden. En daar kan de initiatiefnemer direct op reageren en daar kan een stukje discussie plaatsvinden. In ieder geval krijgt de initiatiefnemer ruim de gelegenheid om het plan, als er daar sprake van mag zijn, te verdedigen. De commissie krijgt ook van tevoren de stukken toegestuurd, die hebben zij van tevoren ook doorgenomen. Vandaar dus dat we ook goed voorbereid daar zitten. En dan volgt er een reactieronde waarbij de hele commissie, ieder perspectief vanuit de commissie komt aan bod. Soms zijn er natuurlijk vanuit, u kunt zich voorstellen, vanuit monumenten of de architect, dat die niet precies op hetzelfde spoor zitten. Dan vraag ik daar als voorzitter op door. En vervolgens integreer ik deze zienswijzen in één reactie. Daar wordt een verslag, of vervolgens vraag ik of de initiatiefnemer daar nog vragen over heeft, over die samenvatting, en nog verdere verduidelijking wil? Soms is dat het geval. Vervolgens wordt er een verslag gemaakt, en dat krijgt de aanvrager toegestuurd. Ja, daar is bijvoorbeeld media aanwezig, die kunnen dat hele proces keurig volgen. En hoe het dan in de krant komt of wat eruit wordt gehaald, ja daar hebben wij gewoon echt geen vat

op. En ik denk ook, dat is ook niet onze rol. Wij moeten gaan zorgen dat er een zorgvuldige behandeling plaatsvindt, en daar staan we ook voor.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wilde ik ...

De heer Noldus: Helder, dank.

De voorzitter: Ook gelet op de tijd, doorgaan naar de volgende fractie, dat is Beter Voor Dordt. En daarna het CDA, de heer Oostenrijk. Heeft de fractie Beter Voor Dordt nog vragen aan de Welstandscommissie?

De heer Gündogdu: Jazeker, voorzitter. Dank je wel. Ja, ik heb een aantal kleine vragen. Om te beginnen met de ruimtelijke kwaliteit van onze binnenstad, we zijn natuurlijk geprezen met een prachtig mooie binnenstad. Waarvan helaas we ook weten dat het in de loop van de tweede helft van de 20^e eeuw dramatisch is aangetast. Nu hebben wij om en nabij tien jaar geleden een heel belangrijk onderwerp, het stadsberaad gehad met de stad. En met name over het beschermen van onze binnenstad. En dan ben ik wel benieuwd of u de mening deelt dat sindsdien, ook vanuit de opdracht die is meegegeven richting u als commissie, als belangrijk adviesorgaan van het college, of dat zijn vruchten heeft afgeworpen? Hetgeen wat destijds zeg maar richting de politiek is gegeven, of dat zich vertaalt naar uw kijk op de binnenstad? Dat is even een vraag, die ga ik straks ook nog stellen ook aan de portefeuillehouder. En u geeft terecht aan dat u zorgvuldig het proces wil behandelen bij een aanvraag. En er is zojuist ook door een aantal collega's geroepen over uw positie. U heeft een heel belangrijke positie richting het college als adviesorgaan, behandelt natuurlijk ook aanvragen. Maar hoe wrang het ook is, uw commissie komt ook wel eens over als zijnde een partij in een bepaalde ontwikkeling. Terwijl juist in deze fase, met de ambitie dat we heel veel ook gaan bouwen in deze stad, met name als een partner zou mogen optreden. Misschien doet u dat ook, misschien spreek ik voor mijn beurt. Maar daar zou ik een reactie op willen. Vervolgens, wij hebben helaas heel veel leegstand in onze binnenstad, en dat zal naar verwachting de komende tijd niet minder worden. En wij hebben natuurlijk heel vaak in de commissie gesproken over, hoe willen we leegstand van met name winkelpanden bestrijden, met een andere invulling? Het college is daar natuurlijk ook mee aan de slag gegaan. Maar ik ben met name benieuwd hoe u kijkt naar leegstand en op welke wijze leegstaande winkelpanden opgevuld kunnen worden? Dan is mijn derde vraag. En mijn laatste vraag is, u komt natuurlijk in wisselende samenstelling, komt u in de commissie, belangrijke commissie. En hoe zorgt u voor een overdracht van dat collectief geheugen? Laat ik het zo formuleren. Want dat is natuurlijk wel ook heel belangrijk voor uit het verleden maar juist ook naar de toekomst toe. En hier wil ik het even bij laten, dank je wel.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Dan de vraag inderdaad of de Welstandscommissie daarop kan reageren. Waarbij ik wel even een nuancering wil aanbrengen en de vraag toch van de heer Gündogdu over de leegstand. Omdat die net weer wat verder gaat denk ik dan gewoon eigenlijk strikt waar de Welstandscommissie gewoon bij toetsing bouwplannen voor gaat, dus dat ...

De heer Gündogdu: Daar ben ik ...

De voorzitter: Ja, dus daar mag u wat korter in antwoorden. Dan geef ik u graag het woord.

Mevrouw Marcusse: Ja, dank u wel. Even kijken, heeft het stadsberaad zijn vruchten afgeworpen? Ik moet u zeggen dat, die vraag kan ik niet beantwoorden, maar ik zie dat Ineke de camera aanzet en die wil hier graag iets over zeggen. Ineke, klopt dat?

Mevrouw De Visser: Ja, het stadsberaad is natuurlijk ook wel van voor mijn tijd, maar dat is wel, heeft zich vertaalt in de Welstandsnota en in de beeldkwaliteitsplan binnenstad. En die is verwerkt in de Welstandsnota en heeft zich ook vertaald in adviezen met betrekking tot zonnepanelen. Verder is het zo dat de commissie, een deel van de commissie elke drie jaar vervangen wordt. En zodoende zit ik nu drieënhalf jaar in de commissie, en mevrouw Marcusse een half jaar. En op die manier wordt er ook gezorgd dat niet de hele commissie in één keer vervangen is, en hebben we er ook bewust op gelet dat er continuïteit is in de advisering. Dat ook omdat wij het belangrijk vinden dat de overheid consistent is in zijn beoordeling van de plannen. Dus er is echt bewust op gelet dat dat zoveel mogelijk als menselijk mogelijk is continuïteit heeft.

De heer Gündogdu: Oké.

Mevrouw Marcusse: Ja, misschien nog aanvullend op de wisseling van de wacht, om het maar even zo te zeggen. Dus het is een gedeeltelijke wisseling, twee zittende leden, drie nieuwe leden. En verder hebben we natuurlijk onze secretaris, ambtelijk secretaris die heel goed op de hoogte is en ook indien nodig het voortraject schetst. En als voorzitter even ook nog in aanvulling op het proces, het gesprek wat ik zojuist, de behandeling die ik zojuist heb geschetst. Begin ik als voorzitter, mocht het een tweede of derde overleg zijn, begin ik ook altijd met de afspraken die de vorige keer zijn gemaakt. Dus de aandachtspunten die in het vorige gesprek zijn benoemd. En soms is het ook alleen maar noodzakelijk om daar dan verder op in te gaan. Dus daar zit in het hele proces, proberen we op die manier echt die continuïteit voorop te zetten. Dat niet de commissie de ene keer dit zegt en de andere keer dat. Dus daar is geen sprake van. Dan had u een vraag nog over of de commissie partij is of partner in ontwikkelingen, en met name grote ontwikkelingen. Ja, uiteraard, wij hebben onze eigen rol. En die rol is, adviseren over planontwikkeling. En als het gaat over, u noemt die twee woorden, partner of partij. In dat vooroverleg zijn wij in die zin ook wel partner, want wij proberen constructieve adviezen mee te geven voor het plantraject. Wanneer zijn wij partij? Ik denk, ja wij zijn niet partij, wij zijn onszelf. Wij met onze rol en onze opdracht, om uiteindelijk een toetsing te doen op de criteria die door de gemeenteraad zijn vastgesteld.

De heer Gündogdu: Ja. Het is niet zozeer zeg maar, voorzitter, als ik mag.

De voorzitter: Mijnheer Gündogdu, u mag heel kort.

De heer Gündogdu: Prima, ja.

De voorzitter: Want we lopen anders heel erg uit tijd. Dank u wel.

De heer Gündogdu: Ja, dat begrijp ik, voorzitter. Het is met name zeg maar zo dat dat, dat is een bepaalde beeldvorming naar buiten toe, dat uw positie of uw commissie overkomt als een partij, wat zojuist ook door een aantal collega's voor is gelegd, zijn niet direct mijn woorden. Maar ik dacht, ik leg het toch even bij u op het bordje.

Mevrouw Marcusse: Ja, ja. Ik zal er nog één ding denk ik over zeggen want het is toch belangrijk, ja deze commissie vindt het gewoon heel erg belangrijk, en dat dragen wij ook uit in alle zittingen dus ik hoop ook echt dat dat gaat veranderen. Wij zijn absoluut geen politie. Schoonheidspolitie, of zo. In geen geval. Het enige wat wij hieraan kunnen doen is ook echt gewoon onze rol goed vervullen. En daarom vinden wij het ook fijn hier te gast te mogen zijn zodat we dat ook kunnen uitleggen. En andersom nodigen we u ook van harte uit om een keer bij een openbare vergadering te zijn. Als u denkt van, nou, dat vind ik een interessant project, nou, graag, van harte uitgenodigd. Het andere wat wij nog hadden bedacht, die gooi ik er nu maar even in, om wellicht tegen de tijd dat we elkaar echt mogen ontmoeten, om ook een keer een stadswandeling te maken of langs projecten te gaan waarin we kunnen laten zien, hier hebben we zo over geadviseerd en nou, en het resultaat te aanschouwen. En uiteraard, als u vragen heeft aan ons dan zijn we daar heel graag bereid om daarop in te gaan.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Gündogdu: Bedankt, voorzitter.

De voorzitter: Die twee heb ik in ieder geval genoteerd en ik denk dat veel commissieleden het een hele welkome afwisseling zouden vinden. En stadswandelen of stadsfietsen doen we graag. Maar er zijn nog wat fracties die wat vragen voor u hebben, ik hoop dat u daar nog ook bereid bent om die te beantwoorden. En ik wil in ieder geval de heer Oostenrijk van het CDA daarover nu eerst het woord geven, daarna nog iemand van de D66 en ook in ieder geval de heer Van der Meer heeft aangegeven nog vragen te hebben. Mijnheer Oostenrijk.

De heer Oostenrijk: Ja, dank u, voorzitter. Allereerst maar even, laat ik de positieve kant maar eens eerst benaderen. Ik heb enkele van die marathonzittingen bijgewoond, en wat dat betreft mijn waardering voor het uithoudingsvermogen van de commissie. Want het zijn inderdaad lange sessies, en men doet echt inderdaad zijn uiterste best om het eindstreep ongeschonden te halen. Dus wat dat betreft complimenten voor uw inspanningen. Maar nu de inhoud. Laat ik beginnen bij de jaarverslagen. Die hebben mij teleurgesteld. Niet zozeer wat er staat maar wat er niet staat. Eerdere jaarverslagen, ik heb ze ook mogen ontvangen in de vorige raadsperiode, die gaven een soort verantwoording weer van wat de commissie zoal had gedaan, aan de hand ook van een aantal cases. Waarbij dus inzicht werd gegeven bij bepaalde bouwprojecten hoe men tot afwegingen was gekomen. Dat mis ik totaal. En ik kan dat u persoonlijk niet aanrekenen want dat zijn verslagen uit 2018 en 2019, maar wel de commissieleden die daar wel verantwoordelijkheid voor hebben gedragen, die hadden dus wel degelijk een inhoudsvolle jaarverslagen kunnen produceren. Dus wat dat betreft, als ik het scherp

zeg, vind ik dit geen jaarverslagen. Nu even het andere punt, dat kwam al eerst aan de orde bij, ik zou zeggen, bij de steile wand bij de Dordtse Kil. Vervolgens bij de kantine bij het sportpark Krommedijk. Ik zoek naar de balans. Bij het sport... En ik heb die discussie rond die kantine in de tweede fase ook meegemaakt in uw commissie. En dan zeg ik van, nou, hoe gedetailleerd kan het zijn als het gaat over een kantine op een sportveld. En als ik dat dan in relatie trek tot grote projecten, waar dus, nou ja, ik zeg het maar even scherp, waar men heel vlotjes tot een oordeel komt, dan ontgaat me even de balans in waar we het over hebben. En dan maar even het project waar ik dan het mee moet vergelijken, dat is bijvoorbeeld dat project aan de Godewijkstraat, de eerste fase. Daar was eerst een plan ingediend met metselwerk, vervolgens is de projectontwikkelaar aan het bezuinigen geslagen. Heeft al het metselwerk weggelaten, er kwam een betonnen skelet tevoorschijn. En de commissie die vond, tot mijn verrassing, dat betonnen skelet veel mooier als de uitvoering in metselwerk. Nou, en dat vind ik raar, in die zin van, als het eerste project, of als de eerste voorstellen worden goedgekeurd, dan lijkt het wel dat als je dan in de bezuinigingsmodus zit, dan wordt tot mijn verrassing, is dan de commissie in één keer laaiend enthousiast over het tweede verhaal. Ik kan dat lastig te rijmen. Het derde punt is, en dat is een vraag, beseft de commissie bij bepaalde projecten, met name als het gaat over binnenstedelijk bouwen, wat zij aanricht, of laat ik het anders formuleren, als, bekommert zij zich over de gebouwde omgeving? Kijk, een bouwplan beoordelen is één. Maar dat kan alleen pas goed als je je goed oriënteert over waar dat bouwplan staat. Wat richt het aan in de gebouwde omgeving? Kijkt u bij, en dan heb ik het niet over een schuurtje of wat dan ook, maar kijkt u bij reële, bij stevige bouwplannen, ook ter plaatse naar de effecten die een ontwerp met zich meebrengt? We krijgen over een paar werken in de commissie het bouwplan bij die trafo bij de Prins Hendrikbrug. Nou, dat zijn van die dingen, ik wil dat graag aan u voorleggen. Als het gaat over majeure bouwprojecten, gaat u dan ter plekke kijken wat het effect is of beperkt u zich tot het beoordelen zoals u straks zei, van de toegezonden stukken? Dat is even een eerste reactie.

De voorzitter: Mijnheer Oostenrijk, dank u wel. Ik wil eventjes wel de kanttekening plaatsen, want op een gegeven moment gaat het wel heel erg om individuele bouwprojecten, dat lijkt mij niet de bedoeling om daar hier nog een mogelijke discussie over te doen. Het tweede punt is, ik hoorde u wat aangeven over het jaarverslag. Nu, ik neem aan dat de commissie daar notie van neemt. Maar primair denk ik dat het jaarverslag ook door het college, het college heeft het naar ons toegestuurd als raad, dat het daar misschien ook gewogen kan worden of er nog een volgende keer andere eisen aan het jaarverslag zouden moeten worden gesteld. Ik zou daarom de voorzitter van de Monumentencommissie, Welstandscommissie vooral willen vragen om nog toelichting te geven op, omdat ik weet dat de heer Oostenrijk daar vaak vragen over heeft gesteld, over de omgeving. Dus het effect van het gebouw in de bebouwde omgeving. Dus als u daar vooral op zou willen reageren? Dank u wel.

Mevrouw Marcusse: Ja, dank u. Ja, uiteraard is, beoordelen wij een gebouw in de omgeving, dat is een belangrijk onderwerp in de hele planbeoordeling. Ik weet niet of ik nou specifiek op de Oranjelaan in moet gaan. Nee, maar ja, dat is juist een belangrijk onderwerp. Is dat voldoende, mijnheer Oostenrijk?

De heer Oostenrijk: Ja, ik luister wat u zegt.

Mevrouw Marcusse: Ja.

De heer Oostenrijk: Maar betekent dat dan ook dat u dan ook ter plekke het ...

Mevrouw Marcusse: O, dat was uw vraag, ja.

De heer Oostenrijk: Het inzicht neemt van wat een voorgesteld ontwerp dan ook voor impact kan hebben?

Mevrouw Marcusse: Ja, ja, nee dat is inderdaad even die ik zojuist in mijn beantwoording had gemist, concrete vraag. Ja, wij zijn hier op locatie geweest. In de, ik noem dit toch even, dit voorbeeld hou ik maar even aan. Dit project dat loopt, heb ik teruggekeken in de verslagen, oktober 2018 was dat voor het eerst aan de orde. Uiteraard ligt er ook altijd een stedenbouwkundig advies van de afdeling, afdeling stedenbouw. Hetzelfde geldt voor erfgoed, dus op die manier worden wij ook geïnformeerd. En hier zijn wij ook als commissie geweest, dat was overigens onze eerste live ontmoeting. Ook vooral ook om de mogelijkheden ter plaatse te bezien van wat zo'n gesloten gebouw geeft en wat je daar, ja, wat de mogelijkheden zijn om te transformeren. Maar we hebben daar ook langs het water, de hele omgeving bekeken. Daar wilde ik nog iets aan toevoegen. Ja, wij zitten nu natuurlijk in de bijzondere omstandigheid van corona en dat wij thuis zitten. Als ik voor mezelf spreek, dan is het zo ook in andere commissies of situaties in mijn beroepspraktijk, is natuurlijk, de locatie is uitgangspunt. Dus wat ik elders ook altijd deed is, en dat zou ik, ga ik hier in Dordrecht ook doen, voordat er een planbehandeling is, voordat je naar de vergadering gaat, rij je langs de locatie en dan kan je alles nog een keer zien. En daarnaast hebben wij natuurlijk ook Google Maps, waarin je ook op die manier, nou, ter vervanging zeg maar de locatie ook nog van een andere, van verschillende standpunten kan zien. Maar op de locatie zelf ervaren is natuurlijk de beste methode.

De voorzitter: Dank u wel voor uw reactie. Ik wil even op dit moment, voordat ik de heer Van der Meer nog het woord geef, even de commissie wat voorleggen. Het is heel prettig te merken dat de Welstandscommissie hier bij de commissie Fysiek aanwezig is en ook vragen kan beantwoorden. En ik merk ook door de vragen die gesteld worden van de commissieleden, dat daar ook behoefte aan is. Tegelijkertijd zouden wij op dit moment eigenlijk al ook de politieke aspecten, waarvoor ook voor Gewoon Dordrecht bijvoorbeeld de rol van de commissie ook onder de toekomst Omgevingswet, van belang zal zijn. Die hebben we nu nog niet besproken. We zouden vanavond ook nog over het RIGO-onderzoek, het woningmarkt onderzoek gaan praten. Ook daar hebben mensen een voorbereiding, hun voorbereidingen gedaan en een presentatie gemaakt. Dus ik wil de commissie wat voorleggen. De technische vragen gaan wij door aan de ... Gaan we afronden vanavond, maar wij gaan geen politieke ronde doen. Die politieke ronde kunnen wij inplannen voor een volgende keer. Dat betekent dat al datgene wat vanavond is gezegd, dat men dat kan laten bezinken. En dat de volgende keer dat meegenomen kan worden in eigenlijk het voorstel over het wel of niet verder gaan met ook de Welstandsnota, of het in elk geval in deze vorm vaststellen. Of we zouden

kunnen zeggen van, nou nee, we willen wel de politieke ronde afmaken, maar wij willen graag dan dat dat woningmarktonderzoek een volgende keer aan bod komt. Dat zijn dus keuzes die gemaakt kunnen worden. Ik kan me voorstellen dat er behoefte is om het een en ander wat vanavond naar voren is gekomen uit de vragen en antwoorden, dat dat beter is om dat te laten bezinken en dat daarna een volgende keer de politieke ronde aan bod kan komen. Maar wellicht dat de commissie dat toch anders vindt. Ik zou graag uw reactie over de chat willen zien. En ik geef inderdaad de heer Kleinpaste van Gewoon Dordt even het woord omdat hij natuurlijk ook als eerste had aangegeven dat hij vooral politieke vragen had. Dus ik ben ook wel benieuwd naar zijn reactie op dit voorstel. Mijnheer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Ja, voorzitter, ik kan wel leven met uw voorstel. Ik vind het heel vervelend dat het zo gaat maar ik zou er toch meer waarde aan hechten om mensen die een presentatie hebben voorbereid over RIGO, straks wel die ruimte te geven. Maar dat dan meer uit fatsoen dan dat ik denk, daar zit ik nu heel erg op te wachten. Aan de andere kant is het ook wel goed om dat wat nu gewisseld is in deze anderhalf uur, het voldeed niet aan mijn verwachtingen, laat ik dat ook ronduit erbij zeggen. Ik zit er wat anders in dan mijn collega's waarschijnlijk. Maar het is wel goed om dat even te laten bezinken. Ook om niet al te veel geleid door irritatie straks die politieke ronde in te gaan. Dus ik volg uw voorstel.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Zouden ook andere commissieleden nog willen reageren in de chat? De heer Van der Meer is het daarmee eens. De PvdA wil wel een politieke ronde. De heer Loekemeijer is het eens met het voorstel, wat door de heer Kleinpaste ook is geaccordeerd of ... Oké, het blijft op zich altijd wel grappig, die hele chat. Ja, dank u wel. Nou, de meesten zijn, als ik het nu zie, dus excuses voor als het inderdaad niet voldeed aan de verwachtingen. En aan de andere kant hebben we nu wel denk ik, ja, heel veel horen en wederhoor en kunnen we het laten bezinken. Dat betekent dat we deze technische ronde afmaken. Waarbij ik nog wel mensen op het hart wil drukken om vragen en antwoorden kort te stellen, en kort te beantwoorden. En dat we daarna naar de RIGO-presentatie gaan. Dus het politieke onderdeel van de Welstandsnota komt de volgende keer. Dan moet ik de heer Sleeking misschien nu wel teleurstellen. Maar goed, dat komt dan de volgende keer nog aan bod.

De heer Sleeking: Alle begrip, voorzitter.

De voorzitter: Sorry?

De heer Sleeking: Alle begrip hiervoor.

De voorzitter: O, dank u wel. Dan wil ik nu naar de heer Van der Meer omdat hij ook had aangegeven nog wat vragen te hebben. En ik wil, ja, ik hoop dat u het nog kan volhouden, dat we nog even voor de pauze dit afronden. Mijnheer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ja, voorzitter, u zei eerder dat u D66 eerst nog het woord zou geven maar ...

De voorzitter: O, excuses. Ja.

De heer Van der Meer: Ik wil ... U zegt het maar. Zal ik mijn ...

De voorzitter: Ja, ik ... Mijn lijstje is D66 maar als D66 vindt, de heer Van der Meer mag voor, dan gaat ... Nou, waarschijnlijk wel. Mijnheer Van der Meer, dan mag u voorgaan. Prima. Ja.

De heer Van der Meer: Oké. Dank u wel. Ik heb nog drie vraagjes. Eén is, heeft de Welstands- en monumentencommissie ook een taak of zou u die kunnen hebben met betrekking tot zaken als achterstallig onderhoud en verloedering? Dat heeft in mijn beleving ook veel met welstand te maken. Twee, zou ik geïnteresseerd zijn in wat de commissie nou in de praktijk van haar werk de belangrijkste dilemma's vindt. Op welke punten zitten jullie echt vaak met, hoe moet je schoonheidsbelangen, historische belangen nou afwegen tegen andere belangen? En de derde vraag gaat over de ruimte die u hebt. Daar is in antwoord op andere vragen al wat over gezegd. Maar het is mij toch nog niet helemaal helder. Aan de ene kant is gezegd als in de, ik noem maar iets, in het bestemmingsplan een bepaalde bouwhoogte is toegestaan, dan kunnen wij niet een negatief advies uitbrengen over bouwwerken omdat ze te hoog zouden zijn. Aan de andere kant zegt u van, we gaan wel aanpassen bij de omgeving. Dus als nou in een bepaalde omgeving daar tot 10 meter gebouwd mag worden, in de praktijk steeds maar tot 5 meter gebouwd is, en er komt één project tussen waar men tot 10 meter wil gaan, kunt u dan zeggen van, ja nee, dat past niet. Het past wel binnen het bestemmingsplan, maar het past niet in de omgeving. Kunt u dergelijke uitspraken doen en op basis daarvan een negatief advies uitbrengen, of kan dat niet? Dat zijn mijn vragen, voorzitter.

Mevrouw Marcusse: Ik weet niet of korte antwoorden mogelijk zijn maar ik ga mijn best doen.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Marcusse: Als het gaat over de taak met betrekking tot achterstallig onderhoud, dan kan er sprake zijn van een exces, en daar is een regeling voor in de Welstandscommissie, Welstandsnota. Wat zijn onze belangrijkste dilemma's in de praktijk? Afwegingen. Ja, dat is eigenlijk ook wat Sietse Van der Spuij ook al had aangegeven eerder in een antwoord. Het is eigenlijk een geheel, het is eigenlijk een optelsom, als je het zo zou kunnen zeggen, waarin je dan, als het bijvoorbeeld over monumenten gaat, hier verlies je wat maar dat betekent wel dat de herbestemming mogelijk is en een aantal andere belangrijke aspecten worden wel gerealiseerd. Dus ja, het zit echt in die hele totale afweging. En dat is denk ik ook ons werk, want anders zou je de commissie ook niet nodig hebben want dan zou je het kunnen afvinken door middel van de criteria daarnaast te houden. Maar juist in die afweging speelt de commissie een belangrijke rol. Wat is de werkelijke ruimte van de commissie. Ik denk, dat is een vraag die nu toch een aantal keren aan de orde is geweest en ik denk dat daar misschien toch ook nog een keer een schriftelijk antwoord op moet komen. Nou, ik kan alleen herhalen in die zin dat, wij mogen de ruimte die het bestemmingsplan biedt

niet beperken. Wel kunnen we er in ons advies iets over zeggen, maar dat kan niet doorslaggevend zijn voor een positief of een negatief advies. En ik ga nog wel vragen om, ja, als dat gewenst is, om daar misschien toch nog een keer een schriftelijk antwoord op te formuleren, wat wel sluitend is.

De voorzitter: Ja. Wat wel sluitend is. Nou, dank u wel. Ik denk dat het goed inderdaad is want de vraag komt regelmatig terug. En ik kan als jurist heel eenvoudig zeggen, het staat nu eenmaal in de Woningwet, maar goed, daar redden we het dus even niet mee. Dus, maar het is denk ik wel even goed om daar nog schriftelijk op te reageren. Als de Welstandscommissie dat zou willen doen, heel graag.

Mevrouw Marcusse: Ja, ik zal dat vragen aan de secretaris.

De voorzitter: Dan zou ik alsnog de heer Loekemeijer, of hij vragen heeft? Ja. Kort, ja. De heer Loekemeijer heeft kort vragen. Dan mag u ze stellen, mijnheer Loekemeijer. Is de microfoon uit misschien nog want ...

De heer Loekemeijer: Ja, dat haperde dus net ook al een beetje,

De voorzitter: Oké.

De heer Loekemeijer: Dus vandaar dat ik iets wat vertraging had.

De voorzitter: Oké, dank u wel.

De heer Loekemeijer: Toch nog vertraging. Ja, wij hadden nog één korte vraag, en dat gaat eigenlijk vooral over de procedure als er, dat staat ook in het verslag, dat er met enige regelmaat matige of slechte plannen voorbijkomen bij de commissie. En wij zijn een beetje benieuwd naar, wat is dan de procedure bij dat soort plannen? Hoe gaat de commissie daarmee om? En denkt de commissie dan ook na over, ja, de duur van een heel traject? En hoe wordt er dan soms dat dingen eindeloos terugkomen en dan weer terug naar de tekentafel, en daarmee zijn we even benieuwd naar hoe die ... Of daar een soort van procedure zit omdat jullie daar ook over nadenken van, hoe kunnen we de procedure kort houden en zorgen dat hier niet heel veel tijd in gaat zitten. Dat is eigenlijk, was onze vraag. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Marcusse: Nou, ik noem het maar even de procedure bij matige plannen. Als het goed is, als er een vooroverleg is, dan is dat, en dan hoop ik dat ik het goed zeg, maximaal twee keer. En dan als het na het ... Het kan zijn dat er bijvoorbeeld na twee keer geen uitzicht is, komt op een positief advies, dan staat dat ook in het verslag.

De voorzitter: Ja.

Mevrouw Marcusse: Als het geldt bij een Wabo-aanvraag, dan geldt daar hetzelfde, dus er is een maximaal aantal zittingen en dan moet er een positief advies liggen. En ik ga nog even kijken of de commissie daar nog een aanvulling op wil geven. Ik ga nu ook

even kijken wat de secretaris daar nog over zegt. Hij zegt verder nog, onze behandeling kan niet de totale Wabo-aanvraag verlengen. En daar geldt een aantal weken voor. Ja. Ja.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee is uw vraag beantwoord, mijnheer Loekemeijer?

De heer Loekemeijer: Ja, dank je wel.

De voorzitter: Dan wil ik vragen of het commissielid aanwezig is voor de Partij Voor de Vrijheid, of hij nog vragen heeft aan de Welstandscommissie?

De heer Hertog: Nee, wij hebben geen vragen.

De voorzitter: Dank u wel voor uw reactie. Van de kant van de SP?

De heer Portier: Geen vragen, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel voor uw reactie. VSP?

De heer Stolk: Nee, dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Stolk. En Fractie Jager?

Mevrouw Jager: Nee, ik heb ook geen vragen meer.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wil ik nog als het kan kort, en als die niet kort is dan gaan we pauzeren, mevrouw Van den Bergh. U had nog een vraag?

Mevrouw Van den Bergh: Ja, heel kort. U had het over de afwegingen die u doet als commissie, en dat het ook het verschil is met een ambtenaar, dat u niet alleen maar technisch toetst. Maar aan de andere kant zien we zeg maar de overwegingen waarvan u zegt, dat is heel belangrijk, dat is de rol van de Welstandscommissie, die overwegingen zien we eigenlijk niet, noch in de pers, noch in het jaarverslag, noch elders. Want u zegt ook van, ja voor de communicatie met de omgeving, daar zijn wij eigenlijk niet van. De korte vraag van ons is, hoe ziet u dan de toekomst van uw commissie? Hoe, wat is uw meerwaarde als, laten we het zo zeggen, even het plat zeggen, als de stad dat niet kan zien?

De voorzitter: Mevrouw Van den Bergh, misschien is dit toch meer een politieke vraag eigenlijk die wij ook gewoon mee gaan nemen. Het zijn ook namelijk vragen die van de kant van Gewoon Dordt zijn gesteld, en die we ook dan de volgende keer mee gaan nemen in het kader van politieke ronde. Dus dan mag de heer Sleeking zich als verantwoordelijk wethouder daarop voorbereiden. Daarmee dank ik de Welstands- en monumentencommissie ontzettend voor de moeite en tijd die ze hebben genomen om hier in deze commissie de vragen te beantwoorden. We hebben genoteerd de uitnodiging die er is. U heeft gehoord van de heer Oostenrijk dat hij al een aantal keer de gelegenheid heeft genomen om uw vergaderingen bij te wonen. Maar wij hopen zo dat we gewoon verderop in het jaar, inderdaad gewoon nog fysiek door de stad heen

kunnen en zijn dan ook wel benieuwd naar wat u daarover naar voren heeft te brengen. Maar dank u in elk geval, namens de commissie, voor uw aanwezigheid en uw antwoorden vanavond. En ik hoop dat u als commissie nog een antwoord kunt geven op de vragen die zijn gesteld over de ruimte die u heeft als het bestemmingsplan meer ruimte geeft dan dat u misschien eigenlijk zou willen, gelet op de omgeving, dan zien we dat nog graag tegemoet. Dank u wel. We gaan nu kort pauzeren, ik stel voor vijf minuten. Dat zou in theorie voldoende moeten zijn om even heen en weer te lopen en om daarna verder te gaan met de presentatie over het RIGO-advies. Over vijf minuten, dat betekent in mijn horloge tien voor tien.

6. Presentatie over Woningmarktanalyse Drechtsteden 2020-2040 (RIGO onderzoek)

De voorzitter: Commissieleden, wij hebben, hopelijk hebben jullie drinken kunnen halen, even heen en weer lopen en kunnen we nu weer verder. Het is nu tien voor tien. En ik wil graag het woord gaan geven aan beleidsadviseur Bart Korteweg. Hij zal de uitkomsten van het RIGO-onderzoek zo dadelijk presenteren, waarbij er ook ruimte is voor technische vragen. Ik zal dit keer wel de technische vragen gaan bundelen, zodat ze daarna in een pakketje kunnen worden beantwoord. Het is nadrukkelijk niet de insteek om vanavond direct ook politiek inhoudelijk hierover te spreken. Als die wens er bij de commissie is, dan zal er op een later moment geagendeerd kunnen worden. In samenhang met andere raadsinformatiestukken, en die komen zo strakjes nog aan bod. De presentatie die duurt ongeveer 25 minuten. Het vriendelijk verzoek is om wel de vragen op te sparen tot na de presentatie en daarna zal ik ze dus inventariseren en ook trachten te bundelen. Ik zou de heer Korteweg willen vragen om het RIGO-onderzoek, en dan vooral de Dordtse situatie, te presenteren.

De heer Korteweg: Dank u wel, voorzitter. Welkom. Ik ga eerst mijn scherm proberen te delen. En ik hoop dat dat gelukt is. Kunt u dat bevestigen?

De voorzitter: Ja, ik zie een oranje scherm met in het klein, de woningmarkt in Dordrecht.

De heer Korteweg: Oké, dus het is gelukt. Het zou dan in het groot moeten zijn denk ik maar ...

De voorzitter: Ja, de presentatie zelf zou groter moeten kunnen, want anders is die niet te volgen ben ik bang.

De heer Korteweg: Oké, maar dat kan ik zelf niet.

De voorzitter: Ja, kijk, dit is gelukt dus de presentatie is nu volledig in beeld. Bedankt.

De heer Korteweg: Perfect, hartstikke mooi. Nou nogmaals welkom bij deze presentatie van het RIGO-onderzoek voor Dordrecht. We borduren hier eigenlijk maar even voort op de presentatie die op 3 november gegeven is tijdens de informatieavond Groeiagenda. Dat was de regionale presentatie, het is ook een regionaal onderzoek geweest. En

vanavond, ja, spitsen we ons toe op de Dordtse situatie en hebben we ook de Dordtse gegevens meegenomen. Ik zal even kort meenemen ook in de aanleiding van deze actualisatie van het RIGO-onderzoek. We hebben in 2017 ook een RIGO-onderzoek gedaan, of een woningmarktonderzoek, ook door RIGO uitgevoerd. En dat onderzoek, ja, behoefte actualisatie, dat is ook aan bod gekomen vorig, of 2019, eind 2019 al bij het vaststellen van de Woonvisie, om dat onderzoek te actualiseren. Nou ja, daar is dit onderzoek uit voortgekomen. Ja, en daar is ook aangegeven, ja, mocht het onderzoek aanleiding geven tot wijzigen van beleid, dan wordt daar nader over gesproken wellicht. Ook net als drie jaar geleden is het onderzoek weer een gezamenlijk onderzoek geweest van de corporaties en de zeven Drechtsteden gemeenten, waardoor het ook weer breed gedragen is. Hierbij heeft ook het ...

De voorzitter: Mijnheer Korteweg, mag ik even aan u vragen of het de bedoeling is dat er een volgende slide gaat verschijnen of niet? Want ik zie nog steeds de eerste slide.

De heer Korteweg: Klopt, dat klopt ook nog helemaal.

De voorzitter: Oké. Dank u wel.

De heer Korteweg: Ik ga er zelf keurig doorheen.

De voorzitter: Prima.

De heer Korteweg: En als het goed is komt dat helemaal goed.

De voorzitter: Ja, dank u wel.

De heer Korteweg: Dank u. Nou, eigenlijk wat ik zei, een gezamenlijk onderzoek. Dan ga ik nu naar de volgende slide. Dan gaan we echt beginnen met het onderzoek. Nou, de werkwijze van het onderzoek, er zijn een aantal bronnen voor gebruikt, waaronder het grote woononderzoek Nederland, wat aangepast is voor de regionale en lokale situatie. Primos om de demografie te kunnen bepalen, van wat doet de bevolkingsontwikkeling? Economische scenario's om de koopkracht te kunnen bepalen. Nou, en nog wat generatie effecten die zijn toegepast op het onderzoek. En al deze onderzoeken en gegevens samen hebben geleid tot de uitkomsten van dit woningmarktonderzoek. Nou, als we kijken naar de huidige stand van zaken, het onderzoek is ook opgebouwd als eerste stand van zaken, vervolgens een ontwikkeling die we zien, de toekomst en de opgave. Waarbij ik ook nog aan wil geven dat dit onderzoek geen blauwdruk voor beleid is, het is een onderzoek en kan aanleiding geven om beleid aan te passen, noem het maar op. Maar het is zeker geen blauwdruk voor beleid. Nou, de huidige stand van zaken van de woningmarkt anno 2020 in Dordrecht, daar zien we dat mensen in koop- en in huurwoningen wonen. We zien dat het merendeel van de mensen in koopwoningen wonen, waarbij de blauwe staafjes, of de blauwe delen van de staafjes eengezinswoningen zijn en de oranje delen appartementen zonder lift en de grijze delen appartementen met lift. Nou, wat te zien is dat in de huurwoningen over leeftijden gelijkmatig verdeeld is. En in koopwoningen zien we dat met name de groep tussen de 35 en 65 jaar in een vooral eengezinskoopwoning woont. Ja, en wat je kan gaan zien in

de toekomst is dat die groep doorschuift, dat is zo'n trendeffect, zo'n generatie-effect, is dat je gaat zien dat die groep langer in een koopwoning blijft wonen. En dat is die parabool die je ziet bij het aan de linkerkant van dit figuur, dat die door gaat schuiven naar rechts. Daardoor blijft ook de druk op de koopmarkt aanwezig waardoor het bijvoorbeeld voor jongeren moeilijk is om, moeilijker blijft om in die koopmarkt in te stappen. En wat uiteindelijk ook dan gaat gebeuren is dat het aandeel ouderen toe gaat nemen. En dat zien we, de zogenaamde dubbele vergrijzing, wat je gaat zien is dat er meer ouderen gaan komen en dat ze ook ouder gaan worden. Maar daar komen we later in de presentatie nog op terug. Nou, als we dan gaan inzoomen op de actuele fricties, dat is de actuele stand van zaken op de woningmarkt, dat is het verschil tussen vraag en aanbod. En dit is op basis van reële verhuishwensen. Daar zijn verhuishwensen gekoppeld ook aan financiële mogelijkheden van de mensen. Nou, wat we daaraan zien is dat de druk op de huidige woningmarkt, die is groot. Die is 4,9 procent. In woonland is een normale frictie 2 procent. Ga je daaronder zitten, dan kom je bij krimpregio's uit, nou dat is ook niet de bedoeling lijkt ons. Maar hij is om dit moment 4,9 procent. Nou, dat vertaalt zich in allerlei zaken en met name dat wachttijden oplopen in de huursector bijvoorbeeld, en ook dat de kooprijzen van woningen oplopen, gewoon omdat die markt zo krap is. Nou, het tekort aan woningen op dit moment in Dordrecht, als je gaat kijken is, nou om en nabij de kleine 2000, 1700 woningen is dit. Waarbij we zien dat de druk met name in de koop, in het koopsegment zit, dat is de linkerkant van deze figuur. Wellicht nog even toelichten, het aanbod van deze woningen laat zich zien in, binnen het groene vierkantje zeg maar, en de vraag is de blauworanje staaf, waarin het blauwe deel de vraag van de doorstromers is en het oranje deel de vraag van de starters. Nou, we zien dat er logischerwijs meer doorstromers dan starters op de markt zijn. En ja, in het koopsegment zien we dat zowel in appartementen als in eengezinswoningen de vraag groter is dan het aanbod. En in de huur is dat ietsje anders, daar zien we dat het aanbod huurappartementen redelijk overeenkomt met de vraag, maar bij de eengezinswoningen zien we dat er toch iets meer vraag is dan aanbod. Hier wil ik ook nog wel bij aantekenen dat al deze modellen, al deze cijfers uitgaan van een markt die uiteindelijk, ja, zeg maar perfect functioneert. Dus het zijn alle woningen die mogelijk vrij kunnen komen, alle verhuishwensen die vervuld gaan worden, ja dan krijg je deze cijfers. Nou spitsen we ons toe op het vraag en aanbod van de koopwoningen, dan zien we hier een belangrijk verschil met het vorige RIGO-onderzoek. Waar het vorige RIGO-onderzoek geen tekort kende in de goedkoopste koopcategorie, zien we drie jaar later dat, ja eigenlijk in elk segment in de koopsector, dat daar een tekort aan is. Ja, dit komt met name door de gestegen prijzen. We zien dat de vraag niet zozeer is toegenomen maar het aanbod is afgenomen, waardoor met name dat goedkope segment, ja, er nu ook een tekort is. Het merendeel van het tekort zit overigens nog steeds in het duurdere segment, zoals u kunt zien. Echt in de segmenten vanaf 3 ton. Ja, kijken we over de gehele linie, dan zien we gewoon ook dat de behoefte in het koopsegment ligt. Dan gaan we kijken naar de huur, dan zien we dat het tekort uitgesplitst is, of de figuur uitgesplitst is in een deel tot 737 euro, de sociale huur, en een deel 730 tot 850, nou dat is dan zo ongeveer de midden huur, en 850 euro en meer, dat is dan de duurdere commerciële huur. Nou, wat we zien is dat er ook hier een tekort is. Dat tekort is overigens in absolute aantallen, ja echt een fors minder groot dan in de koop. Als je kijkt naar de aantallen, dat scheelt echt, nou ja, volgens mij is het bijna acht keer zo klein dit

tekort. Maar goed, het tekort is er wel. En, nou, als je objectief gaat kijken dan zie je dat het tekort met name zit in het segment tot 663 euro, en dat is precies de tweede aftoppingsgrens. En er bevindt zich ook een tekort in het segment tot 619 euro, en dat zit hem in het passend toewijzen. Dit zijn de sociale huursegmenten waar de meeste mensen op kunnen en mogen reageren, en logischerwijs is de druk hierin ook het hoogst. Nou, als je gaat kijken naar de kwaliteitskortingsgrens tot 433 euro, dan zie je dat daar in theorie een overschot aan is. Dan gaan we naar de commerciële huur, dan zien we het fenomeen dat daar eigenlijk ook een overschot in is. Nou ja, die wat goedkopere, relatief goedkopere categorie tot 850 euro, daar lijkt het aanbod ongeveer overeen te komen met de vraag. Ja, en die categorie duurder dan 850 euro, lijkt een overschot aan te zijn. Dit strookt wellicht niet met het beeld wat er leeft in de praktijk, omdat die druk op die woningmarkt zo enorm hoog is dat je ziet dat heel veel mensen toch hun toevlucht proberen te zoeken in die wat duurdere commerciële huur. Nou, we hebben hier ook bij RIGO echt wel navraag bij gedaan, hoe zit dat dan? Ja, het zit hem volgens hen ook vooral in het feit dat mensen uit noodzaak uiteindelijk maar uitwijken naar die sociale huur, terwijl dat niet hun voorkeur heeft. Maar goed, uitgaande van het onderzoek en een goed functionerende woningmarkt, kom je, woonwensen in acht nemende, op een overschot in deze categorie. Dan kunnen we nog even kort kijken naar van, waar zit dan het vraag en aanbod als je nog kijkt naar de grootte van woningen. Nou, als je dat goed bekijkt dan zie je dat eigenlijk in samenspraak ook als je ziet dat de behoefte ligt in eengezinskoopwoningen. Nou, dat zijn over het algemeen de wat grotere woningen en dat zie je hier ook in deze tabel duidelijk terugkomen, dat die behoefte ligt in de koop. Dat is de linkerkant van de figuur. Daar zie je, ja met name die categorie vanaf 100 vierkante meter, dat daar een enorm tekort is op dit moment aan koopwoningen. En ook in de huursector geldt dat het tekort zich met name bevindt in, ja de categorie 100 vierkante meter en groter. Nou, als we nog wat verder inzoomen op de sociale huur, dan zien we het volgende beeld, wat ik zal proberen zo helder mogelijk toe te lichten. Dit zijn de slaagkansen in de sociale huur. Dit is een regionale tabel en we hebben bewust ook dit regionale figuur gepakt omdat het woonruimte verdeelsysteem ook regionaal is. Dat wil zeggen, iemand die ingeschreven staat in Dordrecht, die mag ook reageren in de overige Drechtsteden. Maar ja, de belangrijkste conclusie die je hieruit kunt trekken is dat we zien dat er meer woningzoekenden zijn en minder verhuringen. En wat je daardoor ziet is dat in de loop van de jaren, gegevens helaas slechts beschikbaar over drie jaar, maar dat je wel duidelijk een trend waar kunt nemen dat, ja die slaagkansen afnemen. Als je het totaal bekijkt, het is verdeeld in leeftijdscategorieën, waarbij opvalt dat bijvoorbeeld een categorie als 65+ redelijk gelijk is gebleven, maar als je het totaal bekijkt zie je dat dat elk jaar met 3% punt afneemt. Ja wat zijn nou hier de oorzaken van dat die slaagkansen zijn afgenomen? Het is de belangrijkste reden dat is hem dat ja de voorraad sociale huurwoningen is afgenomen. Dit is een tijdelijke afname. Het gaat hierbij om sloop en verkoop. Dit zijn heel lang geleden vastgestelde verkoopprogramma's die hier ook nog in verwerkt zitten. Maar ook zeker sloop die al is uitgevoerd waardoor we in een dip zitten in de sociale huur. Nou we hebben met zijn allen afgesproken of u heeft zelf de woonvisie vastgesteld waarin ook duidelijk is opgenomen dat we voor de sociale huur gepast plaats beleid aanhouden. Wat ervoor moet zorgen dat die sociale huur op peil blijft. En dat betekent dat het aantal sociale huurwoningen dat nu afgenomen is door die sloop en verkoop dat we dat terug

gaan bouwen. Overigens is die sloop en verkoop die achten we nodig omdat ja de leefbaarheid in bepaalde wijken onder druk staat en dit uiteindelijk ook een impuls op kwaliteit geeft in die sociale huurmarkt. Nou willen we die dip verkleinen ja dat is gewoon zaak om het snel terug te bouwen die sociale huurwoningen. En waardoor we die dip af kunnen laten nemen. Dan gaan we naar de ontwikkelingen. En dan met name de demografische ontwikkelingen. Dan zien we volgens de Primos-cijfers dat is dat zijn eigenlijk de meest gebruikte demografische ontwikkelingscijfers zien we dat het aantal huishoudens, het gaat hier om het aantal huishoudens dat daar de komende tien jaar nog ruim 4000 huishoudens zeg maar autonoom dus onafhankelijk wat we doen eigenlijk dat die erbij komen. Dus Dordrecht groeit ongeacht die druk die er nu al is met nog eens ruim 4000 huishoudens. Regionaal zitten overigens 7 tot 7000 huishoudens, maar voor Dordrecht is het dus 4200 huishoudens. Als we verder gaan naar de demografische ontwikkelingen dan zien we de situatie van 2020 weergegeven in de lichtblauwe delen van de staafjes in deze figuur. En de situatie in 2030 is dan de omlijning als het ware. En het is onderverdeeld in een diagram over alleenstaanden, meerpersoons zonder kinderen en huishoudens met kinderen. En wat we ja wat hier met name aan opvalt is dat je een vergrijzing ziet. Je ziet bij de alleenstaanden ook nog een vergroening of een verversing in de categorie 25 tot 44 jaar. Maar je ziet met name dat het aantal 65 en 75-plussers toe gaat nemen. Nou ja dit is gewoon de demografische ontwikkelingen die uiteindelijk natuurlijk zijn weerslag zal hebben ook op de woningmarkt. Maar kijken we nu wat dit voor gevolgen heeft voor de woningbehoefte tot 2030 dan zie je dat je dat kan opdelen in drie delen. En dit is best wel ingewikkelde figuur. We hebben hier geprobeerd weer te geven in de linker staaf de actuele fricties. Dit is het totaal aantal fricties. Dus dat is die volledige 4,9% die er nu is. Als ja daarvan uitgaat dat je naar 2% terug wil dan is dan is die ietsje lager nog. Dan kom je op 1700 kom je uit en niet op nu is het 2400.

De voorzitter: Even een interruptie. Ik heb nu jouw rondje BK in beeld maar niet meer de presentatie.

De heer Korteweg: Oh dat is heel apart. Zal ik hem nog een keer proberen te openen?

De voorzitter: Ja ik zie hem nu wel onderin staan. Het is heel apart, jij staat bovenin en de presentatie staat heel klein onderin. Ja hij is er weer, dank u wel.

De heer Korteweg: Geweldig, dank u. Dan doe ik deze sheet nog een keer opnieuw. Nou we zitten we zijn toegekomen aan de ontwikkeling van de woningbehoefte tot 2030. Nou dat is opgesplitst of opgedeeld in drie delen. Dan gaat het om de actuele frictie dus dat is de linker staaf is dat. Nou dat is die druk op de woningmarkt die we net besproken hebben. Dat gaat dus om dat verschil tussen vraag en aanbod. En dat zijn die 1700 woningen zijn dat. Dit staafje is ietsje hoger om dit de totale fricties zijn. Dus die complete 4,9%. En niet die 2% waar we naartoe willen. Gaan we naar het middelste staafje dan zie je de trendmatige woningbehoefte. Dat zijn die 4200 woningen waar ik het net over had. En gaan we naar het rechterstaafje dan zie je de behoefte opgeteld tussen trendmatig en die actuele fricties. Nou ja wat je dan ziet is dat het overgrote deel weer van die behoefte de totale behoefte zoals het inlopen van die fricties en het bijhouden van de huishoudensgroei dat die zich met name in de koopeengezinswoningen

bevindt. Dat is de lichtblauwe kleur. Dat is ook de kleur die het grootst is in deze staaf. Nou ja we zien ook nog een best fors deel in de koopappartementen. De huureengezinswoningen is dan een stukje kleiner. En de huurappartementen zijn dan weer in het geel. Nou ja dit is de onderverdeling van de segmenten waarin je conform dit onderzoek de behoefte terugvindt die er is tot 2030. Dan hebben we het RIGO ook nog gevraagd om te kijken van oké we hebben die woningbehoefte nu, we hebben die frictie gezien. Nou dan kom je op een aantal uit van een kleine 6000 huishoudens die zouden gaan toenemen tot 2030. Dan hebben we natuurlijk een afspraak afspraken liggen dat we die bouwambitie hebben van 10 tot 14.000 woningen. En hoe kunnen die mensen uiteindelijk binnen gaan halen. Want puur als je kijkt naar de regionale en ook zeker de Dordtse woningmarkt dan kom je niet op die aantallen van 10 tot 14.000 kom je uit. Nou dat bleek heel lastig te zijn. Wat er geprobeerd is om in ieder geval te kijken van oké wat is nou de afgelopen jaren het recruiteringsgebied geweest van in dit geval de Drechtsteden. Nou wat je ziet is een logica van gemeenten rondom de Drechtsteden waar de meeste verhuisbewegingen plaatsvinden. En ook de stad Rotterdam is logischerwijs door de omvang ervan een belangrijk recruiteringsgebied. Ja en dit is door de nabijheid van deze gemeente ja je belangrijkste focus om ja wil je mensen gaan trekken dan zullen ze logischerwijs uit deze gemeente komen. En RIGO zei het al mooi nog daarbij van ja er is zo'n enorme druk op die woningmarkt, bouw vooral snel en uiteraard ook goed. Maar wie het eerst bouwt die haalt wel de mensen ook binnen. Uiteraard bouw je eerst voor je eigen bevolking. Dat zal je ook in de praktijk zien. Dat laten ook verhuisonderzoeken zien. Maar wil je die stap verder maken dan ja is snelheid wel geboden. Nou dan ga ik hem afsluiten met een paar conclusies. Als je dit onderzoek gaat vergelijken met de resultaten uit 2017 dan zie je dat er geen grote veranderingen hebben plaatsgevonden. Het is echt in de lijn met dat onderzoek de uitkomsten. Het verschilt niet zoveel. Dat is echt wel een algemeenheid die je kan zeggen. Wat je ziet als verschillen is dat er nu een tekort zit in alle koopsegmenten in plaats van met name in de wat duurdere koopsegmenten. En dat komt gewoon door de krapte op de markt. Nou we zien een tekort in de sociale huur. Dat is ook een verschil met het vorige RIGO-onderzoek. En dat ja is natuurlijk dat komt voort uit de sloopt en verkoop die reeds heeft plaatsgevonden. Ja en dat komt ook wel overeen met de dip die we zelf ook constateren in die sociale huur. Dus dit RIGO-onderzoek loopt daar keurig mee in de pas. Wat we ook zien is dat de economische scenario's onzekerder zijn. We hebben RIGO drie scenario's laten doorrekenen. Een basisscenario, een positief scenario en een negatief scenario. Ja en we zien dat die scenario's vergeleken met drie jaar geleden verder uit elkaar lopen. Dus die onzekerheid is groter. We hebben met name toen in de woonvisie hebben we zijn we uitgegaan van een basisscenario om de flexibiliteit te waarborgen. En ook omdat het gebaseerd is op een langjarig onderzoek. En je dus ook met een langjarige economische cycli te maken hebt. En wat we dit onderzoek ook gedaan hebben, en dat is het vorige onderzoek is dat niet gedaan, is dat we ook echt naar die frictie gekeken hebben. Het vorige onderzoek hebben we met name gekeken naar de woningbehoefte en wat dat laat zien. Maar hebben we het niet over het inlopen van de frictie gehad. En nu hebben we ook echt gekeken van oké wat is die frictie nou en wat is nou nodig om dat verschil tussen vraag en aanbod, dus het verschil of die frictie om die in te lopen. Wat is daarvoor nodig. En dat is ja dat gaf toch ook weer nieuwe inzichten dat toch weer nou voor Dordrecht op zo'n bijna 2000 woningen uitkomt

die je ook nog in moet lopen naast je groei die je al gaat doormaken om die woningmarkt weer een beetje daar de druk van de ketel te halen. Dus ik denk dat dit hem is. En ja ik ben benieuwd naar de vragen die er zijn.

De voorzitter: Meneer Korteweg, dank u wel. Verhelderend ook in de conclusies. En inderdaad zie ik nu uw computerscherm ook niet meer.

De heer Korteweg: Ja ik heb hem uitgezet.

De voorzitter: Ik zie mezelf twee keer wat ook wel bijzonder is. Ja kijk. Dank u wel. Dan is er inderdaad nu de gelegenheid voor de commissieleden om vragen te stellen aan de ambtenaren die hier aanwezig zijn. En naast de heer Korteweg heb ik begrepen zijn ook mevrouw Kaarsgaren, de heer De Jong en de heer Langerak aanwezig. Dus ik zou graag in de volgorde waarop we normaal maar de raad in de raadszaal zitten om het zo maar te zeggen zou ik willen hanteren om de vragen te stellen. We gaan eerst alle vragen langslopen en dan zal ik gewoon meeschrijven en zullen we het ook groeperen. Mocht blijken dat de bespreking vanavond onvoldoende tijd geeft om alle vragen te beantwoorden dan kunnen we ook nog vragen of naderhand die schriftelijk beantwoord mogen worden. Maar voor nu en ik zou daarom willen vragen aan Beter voor Dordt of er vragen zijn. En we gaan iedereen zo langs om alle vragen te inventariseren. Dan Beter voor Dordt, is dat de heer Gündogdu?

De heer Gündogdu: Ja voorzitter dankjewel. Ja ik heb een aantal korte vragen. Om te beginnen bij de frictie wat er op dit moment in onze stad gaande is. Daarvan is gezegd nou als we het hebben over de koopwoningen dan hebben we het over 4,9%. Wat normaliter zo rond de 2% zou moeten zitten. En ik ben even benieuwd zeg maar of het RIGO-onderzoek dat gaf meneer Korteweg zojuist ook aan dat in dit onderzoek juist ook die frictie is meegenomen. Er is natuurlijk heel veel onzekerheid. Maar of die frictie met de huidige bouwtempo of die op relatief korte tijd, we hebben een ambitie natuurlijk naar 2030 toe, of dat wanneer dat wordt ingehaald laat ik het zo zeggen. Wanneer wordt die frictie ingehaald met de huidige bouwtempo en met het punt op de horizon 2030? Dat is mijn eerste vraag. En tweede vraag is dat wij continu horen ook vanuit nou ja onze Dordtenaren dat met name als het gaat om de appartementen voor starters of alleenstaanden dat daar of woningen enorme tekorten aan is. Maar dat zien we niet snel terug in hetgeen wat u zojuist heeft gepresenteerd. Dus misschien dat u daar wat meer toelichting over kunt geven? En mijn derde vraag is, u heeft zojuist laten zien ook waar nou ja potentiële inwoners vandaan komen. U had daar een prachtig mooie term voor. Ik ben even benieuwd, we weten immers dat bijvoorbeeld in Rotterdam veel minder wordt gebouwd dan dat er vraag is, en wij krijgen heel veel inwoners vanuit Rotterdam richting Dordrecht, waar hun behoefte naar is? Zijn dat huurwoningen of met name koop? En daar zou ik graag antwoord op willen. Dan wil ik het hierbij even laten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Van de fractie van de VVD, de heer Noldus misschien.

De heer Noldus: Ja voorzitter, dank u wel. Ik heb gelijk twee vragen. Die ook gaan over de huursector. En in het RIGO-onderzoek komt naar voren het scheefwonen in die

huursector, zowel goedkoop als het duur scheefwonen. Of er ook een beeld is over hoe dat optimaal geborgd wordt met de huidige ja aanpassingen en aanbod in de woningmarkt en ook hoe dat is in aan te pakken? En de tweede vraag is, de verhuisketen hebben we kunnen teruglezen in de aanvullende stukken. En er werd aangegeven in de presentatie dat ten opzichte van 2017 ook meer frictie is bij de goedkopere sector en met name de starters. Is die verhuisketen dan ook die we nu steeds meer gaan terugzien en onderzoeken, in kaart brengen het middel om die woningen voor starters juist in het goedkopere segment vrij te spelen?

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de volgende fractie, CDA, de heer Oostenrijk. Die had sowieso een vraag over som.

De heer Oostenrijk: Nou die laat ik even achterwege want dan moeten we terug naar een sheet die wat lastig is.

De voorzitter: Dat is waar.

De heer Oostenrijk: Laat ik beginnen bij dat interessante gegeven van die autonome groei van die 4200 huishoudens. Dat is een getal. Alleen ik zou toch graag nader uitgediept willen zien uit welke segmenten die autonome groei bestaat. En die natuurlijk al meteen in de splitsing sociale huur of middeldure huur of koop. Omdat namelijk dat nog wat uitmaakt op je beleid voor welk woningprogramma je dus wil ontwikkelen. En dat vraagt verduidelijking. Dat hoeft niet vanavond, maar wel voor de volgende discussie. Omdat dat enorm belangrijk is voor het woningbouwprogramma. En dat als ik dan toch het woningbouwprogramma er even bij pak dan wordt er gezegd voor Dordrecht, en dat is pagina 48 van het document, dan wordt op de woning nauwkeurig wordt dat woningbouwprogramma voor Dordrecht aangegeven. Nou dat kan niet anders betekenen dan hoe komt de opsteller van het rapport aan die getallen omdat niet alleen onze fractie maar meerdere fracties al in het verleden vaker hebben gevraagd, geïnformeerd over welke bouwplannen hebben we nu eigenlijk die gerelateerd kunnen worden in dit geval aan al die aantallen die op die pagina in het woningbouwprogramma staan? Want of die getallen die zijn fictief, of als ze niet fictief zijn hoe heeft men dan de informatie die wij niet hebben? Dus de relatie tussen de getallen en de bouwplannen die daarop betrekking hebben. Dan het verhaal van de vergrijzing. Er wordt aan de ene kant in die staftabelletjes gezegd van nou dat valt nog wel mee. En dan kijk je naar de situatie nu van 75-plus. Maar tegelijkertijd wordt gezegd van de bevolking vergrijst verder. En die vergrijzing die zal qua huisvesting en die duiding is niet vreemd denk ik toch vooral plaats gaan vinden in appartementen. En dan zeker appartementen die erop toegerust zijn. Dus daar mis ik ook het beeld, zeker omdat namelijk en dat is geen nieuwe constatering, ik ook rondom mij zie dat zeker in de sociale huursector mensen als het ware gevangen zitten als alleenstaande in een eengezinswoning. Omdat ze namelijk als het ware niet de stap kunnen zetten omdat er onvoldoende aanbod is naar een voor hen geschikt appartement. Dit ook in relatie met het feit dat volgens de cijfers 40% van onze huishoudens alleenstaand is. En daar zitten ook veel ouderen tussen. Dus ik wil daar graag nadere duiding op hebben omdat die namelijk zo belangrijk is voor de ontwikkeling van je bouwprogramma. Want het lijkt erop dat de bouwplannen die nu op dit moment stapel staan daar niet al een relatie mee hebben. En ik wil die graag die

duiding hebben ook in samenspraak uiteraard in dat geval met de visie van woningcorporaties. Want ja die zijn of die zijn op dit gesprek geen gesprekspartner. Maar eigenlijk is dat zeer wenselijk om ook van hen wat dat betreft invloed te hebben. Dus vraag om verduidelijking.

De voorzitter: Drie vragen ja. Ja. Dat waren uw drie vragen?

De heer Oostenrijk: Ja.

De voorzitter: Van de fractie D66, de heer Loekemeijer denk ik.

De heer Loekemeijer: Ja dat klopt. En we hebben op dit moment even geen aanvullende vragen.

De voorzitter: Dank u wel. GroenLinks, is dat de heer Van der Meer?

De heer Van der Meer: Ja voorzitter, wij hebben vijf vraagjes. Eerst even de volgende. De vraag naar woningen betreft voor een groot deel grofweg voor de helft eenpersoonshuishoudens. Je zou aannemen dat dat voor dat die voor een belangrijk deel appartementen zoeken of kleinere woningen. En wij kunnen niet helemaal goed begrijpen, misschien kan dat nog worden toegelicht, dat de tekorten vooral naar voren komen bij de grotere eengezinswoningen. En de vraag is of een ander aanbod niet beter bij de markt aan zou sluiten ook uit het oogpunt dat we naar kleinere woningen toe moeten als we meer moeten verlichten. Tweede vraag, in het rapport wordt op Drechtstedenniveau aangegeven dat er van de 25.000 die daar gebouwd worden ongeveer 10.000 zullen worden bezit door mensen die nu al in de Drechtsteden worden. Die andere 15.000 die moeten dus dan buiten de regio komen. Ik neem aan dat voor Dordrecht iets soortgelijks geldt. En ik begrijp ook uit het rapport dat men daar allerminst zeker van is dat die komen, ook al omdat andere gemeentes vaak soortgelijk beleid voeren. Dus mijn vraag is of ik dat goed begrijp dat het nog heel onzeker is of die 15.000 daadwerkelijk komen. En of dat kan worden toegelicht. Derde vraag, het blijkt dat in Dordrecht nog meer dan in de Drechtsteden als geheel een tekort is aan sociale huurwoningen. In Dordrecht is de doelgroep echter juist groter dan in de andere gemeentes en bij het economische tegenspoedscenario. En dat is misschien in verband met bijvoorbeeld corona toch wel van belang om daar even naar te kijken. Bij het economische tegenspoedscenario neemt die vraag naar sociale huurwoningen nog verder sterk toe. Vraagt dat niet om een constatering dat de markt mogelijk op zijn minst sterk gaat verschuiven en dat daar consequenties voor het aanbod aan moeten worden verbonden. Vierde vraag is dat voor die sociale huurwoningen 35% van de vraag daarna naar van buiten Dordrecht komt. 23% uit de regio en 22% van buiten de regio. Maar 74% van de sociale huurwoningen gaat naar mensen die al in Dordrecht wonen. Is mijn interpretatie juist dat dat betekent dat we een hele hoge drempel hebben voor mensen van buiten de stad met lagere inkomens om in de stad te gaan wonen? En mijn vraag is of dat intentioneel beleid is. De vijfde vraag gaat over het dalen van de slagingskans. En ik wou vragen of mijn college Chris van Benschop dat even kort mag toelichten.

De voorzitter: Mevrouw Van Benschop.

Mevrouw Van Benschop: Ja dank u wel voorzitter. Oh gek plukje, nou ja. Even kijken hoor. Ja uit het onderzoek blijkt dat de slagingskansen of de slaagkansen voor een sociale huurwoning behoorlijk is gedaald van 22% in 2017 naar 16% in 2019. Het gaat daar wel om een gemiddelde van alle doelgroepen binnen de sociale woningmarkt. En als je dan verder gaat kijken in al die mooie staafjes dan valt het op dat de slaagkansen voor 55-plussers aanzienlijk hoger is dan de leeftijdscategorieën daaronder. De 55-pluswoningen zijn... dan is vraag één. De 55-pluswoningen zijn een aparte categorie binnen de sociale woningmarkt. Betekenen deze slaagkanscijfers dat we dan in verhouding veel 55-pluswoningen hebben? Want gezien de vergrijzing zou je dus zeggen dat we in ieder geval niet weinig 55-plussers als inwoner hebben. De tweede vraag is de algemene slaagkans is dus met 6% gedaald binnen de Drechtsteden. En als we zien dat we slaagkansen boven de 55 jaar voor die woningen relatief hoog is, betekent dat dan dat er enorme druk ligt op die markt daaronder? En de aanvullende vraag daarop is dat we nu heel graag willen bouwen voor doelgroepen. Daar zijn wij ook niet per se tegen. Maar is het dan niet zo dat je als je kijkt naar de categorie tot 433 euro. Dan hebben we er daar te veel van. Dan hebben we een hoog aanbod ten opzichte van de vraag. En we rekenen nu cijfers mee van nieuw te bouwen studentenwoningen voor het algehele aanbod van sociale huurwoningen. Maar de vraag is dan eigenlijk, gaat dat dan wel die druk verlichten op die sociale woningmarkt? Omdat het erop lijkt dat het juist die categorieën er tussen zijn die de druk ervaren. Ik denk dat dat een beetje was wat ik voor nu wilde toevoegen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de ChristenUnie/SGP, de heer Struijk dacht ik, of er is nog geen microfoon aan. Ik sla meneer Struijk even over. Kijken of er een hulplijn kan liggen. En ik zie iemand aangeven microfoon. Ik ga eventjes over naar de PVV.

De heer Hartog: Ja wij hebben geen nieuwe vragen.

De voorzitter: Dank u wel meneer Hartog. De SP die had volgens mij wel wat vragen.

De heer Portier: Ja dat klopt, voorzitter. Ik heb een aantal vragen. Ja eigenlijk hebben we nu twee soorten cijfers uit het onderzoek. Aan de ene kant modelberekeningen. En aan de andere kant feitelijke berekeningen en enquêtes. En ik zie daar een behoorlijke discrepantie tussen. Want als ik ga kijken naar de slaagkansen op de huurmarkt voor jongeren tot 23 dan is dat gedaald tot 12%. En voor ja de groep jeugdigen of jongvolwassenen of niet zo jongvolwassenen van 23 tot 35 zelfs tot 16%. Ja dat gaat over slagingskansen op de huurmarkt. Terwijl eigenlijk het RIGO altijd aangeeft van het valt wel mee met die vraag naar goedkope huurwoningen. Ja er is nu wel even een tekortje ontstaan, maar dat kunnen we wel inhalen. Bijvoorbeeld wordt gezegd, er is een aanbod groter dan 500 volgt uit de modelberekeningen van woningen tot 433 euro. Dan vraag ik me af, waar komt dat cijfer vandaan? Als ik op woonkeus ga kijken waar die woningen aangeboden worden is er letterlijk 0 woning beschikbaar. En dat is eigenlijk het algemene beeld de afgelopen tijd. De allergeedkoopste woning, en dat is er eentje in de categorie tot 500 is 486 euro. Dus waar komt dat aanbod van ruim over de

500 euro aan woningen tot ja 433 euro vandaan in de cijfers? Dan nog een vraag over hoe is de modelberekening eigenlijk opgezet? Er is sprake van een landelijk woonwensenonderzoek dat er geweest is op basis van enquêtes, inventarisaties. Dat is vertaald naar de Drechtsteden. Maar iemand die een groot ja redelijke kleine eengezinswoning zoekt in Leiden moet er al snel 450.000 euro voor neertellen. Voor een forse eengezinswoning in Dordrecht daar heb je niet meer dan 300.000 euro nodig. Is dat effect meegenomen? Dat is mijn eerste vraag. En ja een tweede punt is, de vertaling hoe die heeft die plaatsgevonden van het landelijke woononderzoek naar de van de Drechtsteden, de parameters die gebruikt zijn voor de vertalingen, de berekeningen. Zijn die openbaar en controleerbaar? Hoe dat gedaan is. Een laatste punt is hoe reëel de ingeschatte groei van het huishouden is. We hebben een fraaie statistiek gezien met een blauwe lijn en een stukje oranje lijn. De blauwe lijn was de feitelijke groei van het aantal huishoudens tot nu toe, afkomstig van het CBS. En het andere was een inschatting van het demografisch instituut van Primos. Ja als je dan naar CBS-cijfers kijkt tot nu toe tot dit jaar dan zie je gewoon een redelijk vlakke groei. En dan krijg je de oranje lijn die schiet ineens de lucht in. Wat is er dit jaar gebeurd dat we ineens een gigantische groei van het aantal huishoudens, verdrievoudiging zo'n beetje van de groei. Als je gaat kijken naar de stijging van die lijnen gaat plaatsvinden, hoe reëel is dat? Dat waren mijn vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Nou weet ik niet... Ah hij doet het weer, de heer Struijk.

De heer Struijk: Ja voorzitter, ik zal u nooit meer uitlechten als u weleens moeite heeft met inloggen.

De voorzitter: Ik heb nooit moeite. Nee maar dat zeg ik niet meer nee.

De heer Struijk: Vanavond is het mijn avond niet. Ik weet niet hoe het komt. Maar ik heb een paar korte vraagjes. Mag dat?

De voorzitter: Zeker ja.

De heer Struijk: Het eerste wat mij opviel in het onderzoek dat wij in Dordrecht een heel hoog percentage particuliere huur hebben. En ja dan is de vraag hoe komt dat? En daaraan gekoppeld, moet je dat nou positief of moet je dat nou negatief duiden? Het tweede, als je naar het woningsmarktonderzoek kijkt en ook luistert vanavond dan valt het op dat er dus een forse vraag is naar woningen met een grotere oppervlakte, zeg maar 100 vierkante meter en meer, de eengezinswoningen. Als je kijkt naar de opbouw van de bevolking richting de toekomst, minder jongeren, meer ouderen. Tegelijkertijd weten we allemaal dat een behoorlijk deel van de raad graag jongeren, studentenwoningen gebouwd ziet gaan worden. Je kunt je dan afvragen van rijmt dat met elkaar? En ik zou de vraag eigenlijk nog iets breder willen trekken in zijn algemeenheid. Matcht het huidige bouwprogramma wat wij hebben met de uitkomsten van de RIGO? Dat is eigenlijk wat ik wilde vragen.

De voorzitter: Nou dank u wel. Hopelijk blijft u erbij de rest van de avond.

De heer Struijk: Ik zet mijn microfoon niet meer uit.

De voorzitter: Oké. Ja. Dan wilde ik graag de volgende het woord geven als dat kan van de VSP, de heer Stolk.

De heer Stolk: Ja goede avond nogmaals. Ik heb uitvoerig geluisterd naar iedereen wie wat te zeggen had. Onder andere het CDA, D66 en de SP. En ik wil eigenlijk die vragen die ik stel die zitten hierin opgesloten. Dus bij deze.

De voorzitter: Helder. Dank u wel. Dan gaan we door naar de PvdA, is dat de heer Jansen of is dat niet de heer Jansen? Misschien ook iets met een microfoon of een zwart beeld nog steeds.

De heer Jansen: Zo gaat het beter denk ik.

De voorzitter: Kijk ik hoor in de verte hoor ik de heer Jansen.

De heer Jansen: Ja ik moest mijn microfoontje nog even uitklappen. Mijn excuus

De voorzitter: Kijk u bent er.

De heer Jansen: Ja alle technische vragen heb ik eigenlijk die ik had heb ik eigenlijk al in enige vorm voorbij horen komen. Dus die hoef ik niet zo nodig te herhalen. Ik heb straks nog wel twee politieke vragen waarmee ik voor bespreking ga pleiten, maar dat komt volgens hierna. Dit was een rondje technische vragen als ik het goed begrepen heb. Dus dat doen we even voor deze ronde ben ik even klaar.

De voorzitter: Ja dank u wel. Dan gaan we verder, Gewoon Dordt. De heer Kleinpaste denk ik.

De heer Kleinpaste: Ja voorzitter. Ja de meeste vragen zijn al gesteld. Dat heb je wel als je achter in de rij zit. Toch nog één kleine aanvullende vraag wellicht. Er was een sheet waarop de behoefte aan woningen naar grootte was geordend. En er was een grote behoefte aan woningen van 100 vierkante meter of groter. Wat ik daaruit overhield. Is bij diezelfde ordening ook een indeling gemaakt of dat dan eengezinswoningen of appartementen of gestapelde bouw of... wat voor woningtype daar dan mee correspondeert? En als dat er niet is, is dat te maken?

De voorzitter: Helder. Dat is uw vraag? Ja fijn. Oppervlakte woning. Dan Fractie Jager, is Fractie Jager nog?

Mevrouw Jager: Ja ik ben er nog.

De voorzitter: Kijk fijn.

Mevrouw Jager: Even kijken of de camera het wil doen. Ja ook nog. Nou ik heb niet zo zeer een vraag. Eigenlijk een constatering. Namelijk dat alles wat ik in de afgelopen jaren tot een jaar of twee geleden gezegd en gedacht en geschreven heb over

woningbouw nog steeds blijkt te kloppen. Ja dat vind ik toch wel frappant. En wat ik eventueel nog aan een vraag had dat is inderdaad door meneer Ronald van de SP gesteld. En daar heb ik dus verder niks over te vragen. Het was mij allemaal niet vreemd wat ik hoorde.

De voorzitter: Nou dank u wel. Dat is in ieder geval een constante factor dan. Dat is ook weleens fijn. Dan hebben we alle fracties gehad. Het zijn behoorlijk wat vragen. Ik heb in elk geval meegeschreven. En ik zou eigenlijk er zijn dus gewoon... Ik pak even een indruk. Er zijn gewoon vragen als het gaat om dat recruitersgebeuren. Er zijn vragen over aanbod en sluit het aanbod wel aan op de toekomstig verwachte vraag. Er zijn vragen over die huursector en de fricties en de groeisector. En veel vragen ook over de slagingskans als het gaat om sociale huur. En ook van de SP heel specifiek nog vragen over hoe het onderzoek is opgezet. En hoe controleerbaar ook gegevens zijn. Nu ga ik er wel met hele grote slagen doorheen. Ik zou de heer Korteweg willen vragen of hij misschien een enkele vraag waarvan hij zegt van die zou ik nu toch graag beantwoorden of die die zou kunnen beantwoorden dan. Waarbij ik dan wel vast denk dat veel vragen op een schriftelijk antwoord zullen moeten wachten gelet op de tijd. Meneer Korteweg.

De heer Korteweg: Ja dank u wel voorzitter. Ik ga mijn best doen om er wat vragen uit te halen inderdaad. Ik wil ook wel eigenlijk gelijk het aanbod doen namens het gehele team wonen om wellicht een technische sessie hierover te houden omdat ik vragen heb langs zien komen ja om die nu te beantwoorden dan gaan we er heel diep op in. En ja gezien de tijd ook weer ik weet niet of dat de bedoeling is. En dat geldt voor best wel veel vragen ook.

De voorzitter: En aan de andere kant, schriftelijk beantwoorden geeft misschien ook weer beperkingen begrijp ik meneer Korteweg ja. Oké dus dat zouden we even in overweging kunnen nemen als commissie wel. Ja.

De heer Korteweg: Ja anders ga ik nu keuzes maken tussen antwoorden dat ik de ene wel ga beantwoorden, de andere niet. Ik weet niet of dat handig is. Want allemaal beantwoorden dan ja gaat het met de tijd niet goedkomen denk ik.

De voorzitter: Ja nee dat begrijp ik. Ik ga meteen de vraag ook wel aan de commissie stellen. Een technische sessie geeft de heer Oostenrijk al aan is prima. Dus we weten nu van elkaar de vragen. En in een technische sessie die dan eigenlijk denk ik buiten de reguliere fractie of reguliere commissieavond zal worden georganiseerd vermoed ik die geeft misschien de mogelijkheden om die vragen na te lopen met elkaar en daar mondeling ook weer duidelijkheid over te geven. De vraag is, ik lees hem maar eventjes op, de vraag is ook of als er misschien al wat schriftelijke beantwoording kan zijn om daarna een technische sessie te houden. Dat zou misschien ook wel een mooie tussenweg kunnen zijn. Dat geeft in elk geval wat houvast wat schriftelijke beantwoording. Die hoeft dan niet zodanig concludent of uitgebreid te zijn dat het een heel proefschrift wordt. Maar dan zou daarna nog gewoon een technische sessie waar gewoon nog wat nadere duiding kan worden gegeven plaatsvinden. Zou dat werkbaar zijn? Ik vraag dat ook eventjes voor ja voor u meneer Korteweg. Als er antwoorden moeten komen op vragen, ziet u dan de mogelijkheid om daar gewoon op relatief korte

termijn een schriftelijke beantwoording in eerste instantie te geven? Wetend dat er nog een technische sessie dan kan komen.

De heer Korteweg: Ja ik denk dank u wel voorzitter, ik denk dat dat een goede tussenweg is. Dan is het eerste antwoord vast binnen, en dan zal er ongetwijfeld nieuwe vragen op volgen. En die kunnen we in een technische sessie behandelen. Dus dat lijkt mij een prima werkwijze.

De voorzitter: Ja precies. En de politieke behandeling verder van dit onderwerp zoals ook de heer Korteweg ook eerder heeft aangegeven het is geen blauwdruk. Maar het kan dienen voor de bijsturing van beleid of anderszins. Dus de politieke besluitvorming vindt niet over het RIGO zelf plaats maar vindt eigenlijk plaats over ook nadere voorstellen of bijvoorbeeld in het kader van de RIB's. En dadelijk komen twee behandelvoorstellen waarvan misschien dan daar bespreking kan worden geagendeerd. Dat weet ik niet hoe de commissie daar naar kijkt. Maar dan zou de volgorde dus zijn, een schriftelijke beantwoording in eerste instantie. Daarna een technische sessie. En daarna zou het een en ander bij elkaar kunnen worden gepakt rondom politieke besluitvorming over het een of ander. Is dat werkbaar? Ik zie de heer Van der Meer nog voorzitter vragen. Nou dat ben ik denk ik. Ja gaat uw gang.

De heer Van der Meer: Ja nee ik kan daar heel goed mee leven. Ik vroeg me alleen af of de heer Korteweg iets over de vragen van de SP zou kunnen zeggen over de status en de controlebaarheid van het onderzoek. Want dat is natuurlijk een beetje de context waar die vragen allemaal in gesteld zijn. Misschien kan hij daar nu nog iets over zeggen.

De heer Korteweg: Ja dat kan ik. Ik denk dat we daarvoor met name ook even het RIGO moeten gaan benaderen. Er staat in de appendix staat een korte toelichting over de gebruikte onderzoeksmethodiek. Dat is op pagina 52 uit mijn hoofd. Daar kunt u al wat vinden. Maar als we echt de achterliggende gegevens willen gaan achterhalen als het überhaupt mogelijk is dan ja dan zal er contact op moeten worden genomen met het RIGO. En ik weet uiteindelijk ook niet hoe vertrouwelijk deze gegevens zijn en of we die uiteindelijk ook boven tafel mogen krijgen.

De voorzitter: Ja dank u wel. Dan stel ik voor dat we dus gaan naar schriftelijke beantwoording in eerste instantie, technische sessie waar nog nadere mondelinge toelichting kan plaatsvinden en politieke besluitvorming rondom de thema's die mogelijk nog worden geagendeerd ter bespreking. Dan wilde ik in elk geval de heer Korteweg en ook zijn collega's hartelijk bedanken voor de presentatie. Ik moet mezelf even onderbreken, want ik zie nog een voorzitter voorzitter, twee keer, van de heer Jansen. Dat moet dan dringend zijn meneer Jansen?

De heer Jansen: Ja want zijn het RIGO rapport aan het afdoen met een technische sessie. Die technische sessie zie ik graag tegemoet. Die daar ben ik heel benieuwd naar. Dus dat vind ik uiteraard vind ik dat uitstekend en ondersteun ik die. Maar ik wil ook het rapport na die technische sessie nog graag besproken hebben. En daar moeten we volgens mij nu al de politieke vragen stellen voor de bespreking. Want we hebben net de

technische vragen gehad. Maar de politieke vragen hebben we nog niet de gelegenheid voor gehad om te vragen voor bespreking van het RIGO rapport.

De voorzitter: Nee dat klopt, maar ik zou toch willen aangeven van kijk er ligt nu geen politiek voorstel voor eigenlijk ter besluitvorming van de raad. Zo meteen bij de behandelvoorstellen onder punt 8 tot en met 20 staan wel een aantal thema's benoemd. Ik ben even wat concreet door aan te geven dan gaat het onder andere over punt 11, de RIB aanvullende informatie over studentenwoningen en het verhuisketenonderzoek. Nou dat is meer een politieke setting waar gewoon de het RIGO-onderzoek eigenlijk wel wat aanwijzingen kan geven hoe daarmee omgegaan kan worden. Dus dat zou de context zijn. Maar dan moeten we eerst met elkaar denk ik antwoord hebben op de vragen, die schriftelijke ronde. Daarna technische sessie.

De heer Jansen: Ja maar mevrouw de voorzitter, wij mogen toch gewoon pleiten voor een bespreking van een rapport?

De voorzitter: Ja hoor ja klopt, maar dan zou ik willen vragen om eerst die beantwoording af te wachten en die technische sessie. En dan kan daarna de commissie altijd nog aangeven van wij vinden het toch heel erg van belang om dit te gaan bespreken. De heer Kleinpaste. De heer Kleinpaste, ik hoor u niet, maar... Nee het gaat niet. Ik... Meneer Kleinpaste, u heeft in de chat aangegeven dat u wat wil aangeven. Maar... nee ik ga even ja. Laten we even zo doorgaan. Dus de volgorde wordt nog een keertje, schriftelijke beantwoording, dank voor de ambtenaren die dat werk willen gaan verzetten. Dank ook dat zij er vanavond bij aanwezig waren. Dan een technische sessie. En nou dan de vraag voor bespreking in politieke zin. Ik zou even dit punt nu willen afronden met even een tussenstukje.

7. Corona maatregelen (8 december 2020) - Raadsinformatiebrief

De voorzitter: Dat is punt 7 van de agenda. Dat gaat over de coronamaatregelen met de vraag of deze raadsinformatiebrief ter kennisname aan de gemeenteraad kan worden doorgestuurd. En als de commissie het daarmee eens is dan volgen dat voorstel. Ik zie al een ja. Oh meneer Kleinpaste is in beeld. We hebben het nu meneer Kleinpaste over de RIB over de coronamaatregelen of die ter kennisname aan de raad kan.

De heer Kleinpaste: Ja hoor, ja ik viel helaas ineens heel plotseling weg.

De voorzitter: Ik begrijp het.

De heer Kleinpaste: Mijn punt bij de rondvraag wel terug.

De voorzitter: Oké goed ja dank u wel. Dan laten we die RIB, ik zie nu meerdere ja's, laten we dan ter kennisname naar de raad gaan. En dan kom ik nu bij het volgende. De punten 8 tot en met 20, de nieuwe behandelvoorstellen. De griffier geeft aan op de chat dat er twaalf fracties aanwezig zijn. En dat betekent dat voor de agendering van de behandelvoorstellen zeven fracties nodig zijn. Wanneer we tenminste wat anders willen

dan het voorstel is. Ik loop ze even na. Daar waar in het voortraject vanmiddag is aangegeven dat de dat een ander behandelplan wordt voorgesteld.

9. Wijkaanpak Crabbehof aardgasvrij-klaar - Raadsinformatiebrief

De voorzitter: En dan komen we bij behandelvoorstellen punt 9, de RIB wijkaanpak Crabbehof aardgasvrij. Daar is het behandelverzoek van GroenLinks afkomstig. De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ja voorzitter, ik heb inmiddels begrepen dat er ergens in de loop van het eerste kwartaal een raadsinformatiebrief komt over de energietransitie in Dordrecht in omvattende zin. Dat wetende zou mijn voorstel zijn dat te zijner tijd te bespreken en om daar dan deze dit memo bij te betrekken.

De voorzitter: Ja dat kan volgens mij altijd ja. Dank u wel. Dan mag u eventjes aan blijven staan. Want u heeft ook ten aanzien van punt 10, voortgang Engelenburgerbrug...

De heer Van der Meer: Nee dat doet mijn collega.

De voorzitter: Dat doet uw collega. Nou dan graag uw collega.

De heer Timmer: Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Kijk, de heer Timmer.

De heer Timmer: Ik heb het gisteren en vandaag al kort met Marc besproken. Ja we hoeven het punt niet per se te agenderen. We willen eigenlijk alleen aan de wethouder vragen of dat ja of dat hij het in een raadsvoorstel kan gieten. Want dit is zo'n hoog bedrag, wij vinden dat dit niet op deze manier kan.

De voorzitter: Ja dan heeft u het over het tekort en wat erbij geplust zou moeten worden.

De heer Timmer: Ja dat klopt.

De heer Kleinpaste: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Ik heb wel behoefte daar even wat over te vragen in die zin van ik kan me voorstellen dat je een raadsvoorstel wilt. Maar betekent dat dan praktisch dat we nu even het werk helemaal stilleggen totdat we het raadsvoorstel besproken, behandeld en al dan niet afgestemd hebben? Wat wil je dan precies?

De voorzitter: Dat is een vraag aan de heer Timmer dacht ik? Wat wil de heer Timmer?

De heer Timmer: Nou ja het belangrijkste wat we willen is dat we nooit meer in zo'n dergelijke situatie komen. Maar eens natuurlijk met de heer Kleinpaste, in dit geval kunnen we ook niet meer terug. Maar ja het kwalijke in die zaak vinden we dat de extra kosten nu zo hoog zijn en dat die eigenlijk weggestopt worden in een burap in plaats van een raadsvoorstel. En omdat het de afgelopen tijd wat vaker is voorgekomen dat er grote bedragen zijn uitgegeven zonder dat de raad van tevoren werd ingelicht nou ja hopen we toch dat de wethouder hier nog mee komt zo snel mogelijk.

De voorzitter: Een vraag dus aan de wethouder. Nou die kunnen we denk ik wel stellen. Maar de heer Jansen heeft daar misschien ook nog wel wat over. Want hij geeft aan in de chat daar wat over te willen. En de heer Gündogdu. Sorry, meneer Gündogdu mag een vraag stellen. Meneer Jansen, wilt u even wachten? Want ik heb de heer Gündogdu voor u op het lijstje staan.

De heer Gündogdu: Nou voorzitter dank u wel. De vraag die ik ook inderdaad wilde stellen over moeten we nu de werkzaamheden stilleggen omdat er wordt gevraagd voor een raadsvoorstel. Dat wilde ik dus ook vragen. Maar daar heeft meneer Timmer dus een antwoord op gegeven. En de opmerking dat 1,6 miljoen in een burap is weggestopt dat vind ik wel een hele bijzondere. Maar dat laat ik even nu in het midden.

De voorzitter: Oh oké. De heer Jansen.

De heer Jansen: Ja ik ben het met de heer Timmer eens dat de werkzaamheden niet stilgelegd moeten worden. Maar wij pleiten er inderdaad wel voor om hier een raadsvoorstel en dan met name een raadsvoorstel voor een nieuwe kredietaanvraag te komen. Want de pot onvoorzien is hier 500.000. En daar gaan we er is 1,6 miljoen extra nodig. Dat is nogal een bedrag. Dat kun je niet zomaar in een RIB wegstoppen. Dat zijn we helemaal eens met de heer Timmer. Daar moet gewoon een nieuwe kredietaanvraag voor komen. En daar moet de raad zich gewoon over uitspreken. En inderdaad wel op korte termijn. Want de werkzaamheden gaan natuurlijk ondertussen gewoon door.

De voorzitter: Ik wil voorstellen om het college te vragen om een reactie of hiervoor een nieuwe of hiervoor een kredietvoorstel naar de raad moet. En dan zullen we de reactie van de van het college zullen we wel zien op deze vraag. Zullen we dat punt op deze manier doen? Dat betekent dus dat het de RIB ter kennisgeving aan de raad wordt. En dat het college nog antwoord gaat geven op de vraag of hiervoor een kredietvoorstel bij de raad moet worden ingediend.

De heer Jansen: Ja dat is goed, dank u voorzitter.

De voorzitter: De heer Kleinpaste sorry had ook nog een reactie.

De heer Kleinpaste: Nee u heeft het al op een manier afgehecht waarmee ik wel kan instemmen. Ik vond het raadsvoorstel op dit moment gewoon heel bijzonder qua vorm. Maar en dat blijf ik vinden. Maar ik denk dat op deze manier met een reactie die dan eerst komt goed afgehecht is.

De voorzitter: Ja dank u wel.

11. Aanvullende informatie Motie 'Ambitie en lef voor studentenwoningen' - Raadsinformatiebrief

De voorzitter: Dan ga ik naar het volgende punt. GroenLinks heeft gevraagd om bespreking van de RIB aanvullende informatie motie ambitie en lef voor studentenwoningen. De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ja voorzitter, het is samen met het volgende punt over de woningmarktanalyse. Wij hopen dat na de technische sessie we een inhoudelijk debat over het woningbeleid kunnen hebben. En daarbij deze beide stukken kunnen betrekken.

De voorzitter: Is het dan misschien een idee om beide behandelvoorstellen nog even aan te houden totdat we de technische sessie of in ieder geval de antwoorden en de technische sessie hebben gehad?

De heer Van der Meer: Ja het zou kunnen. Ik kan mij ook voorstellen dat dat gekoppeld wordt aan de bespreking die al op de lange termijn agenda staat over de instrumenten voor woningtoewijzing. Dat is een onderwerp wat hier wel aan raakt. Dus maar dat laat ik graag aan de griffie over.

De voorzitter: Maar dan zullen we het voor nu beter aanhouden dat past ook beter in de volgorde.

15. Beantwoording artikel 40-vragen RvO van de fracties VVD en GroenLinks over Nieuwe Dordtse Biesbosch – Antwoordbrief artikel 40/41

De voorzitter: Dan kom ik bij punt 15 van de behandelvoorstellen. De beantwoording van artikel 40-vragen van de fracties VVD en GroenLinks over Nieuwe Dordtse Biesbosch. Wie mag ik daarvoor het woord geven? De fracties VVD en GroenLinks hebben gevraagd om...

De heer Van der Meer: Oh ja ja, ik kan er wat over zeggen maar ik weet eigenlijk niet of er iemand van de VVD het voortouw wil nemen. Dat mag wat mij betreft ook.

De voorzitter: Nee weet ik ook niet.

De heer Van der Meer: Prima. De heer Noldus.

De heer Noldus: Ja dat mag ook de heer Van der Meer. Dat is geen probleem. Oké. We willen deze beantwoording graag bespreken. En we hebben inderdaad ook een aantal politieke vragen opgesteld. En dat zijn er natuurlijk drie. En welke kaders geeft de raad mee aan de evaluatie van het gebruik van het intensieve dagrecreatieterrein? Gaat de raad akkoord met het veronachtzamen van het VN-verdrag mindervaliden? En wil de raad voor veel geld gedoneerde terrein voor intensieve dagrecreatie laten verwilderen? En met die drie vragen zouden we dit willen graag willen bespreken in de commissie.

De voorzitter: Zoals u zag, er is een meerderheid van zeven fracties nodig. Ik vermoed u kennende dat u daarvoor de moeite hebt gedaan. Even kijken.

De heer Noldus: Mijn chat staat in ieder geval vast, dus het zal wel akkoord zijn.

De voorzitter: Ik zie nu geen akkoord en steun. Volgens mij ben ik... het verspringt de hele tijd. Dat is best onhandig eigenlijk, twee, vier, zes. Ik we zijn bij zeven, ja dank u wel. Dat betekent dat punt 15 van de behandelvoorstellen dat die voor bespreking op de agenda worden gezet.

16. Beantwoording artikel 40-vragen RvO van de fractie GroenLinks over Parkeren Indische en Vogelbuurt – Antwoordbrief artikel 40/41

De voorzitter: Dan zijn we bij de volgende, punt 16. En dat gaat over beantwoording artikel 40-vragen van de fractie GroenLinks over parkeren Indische en Vogelbuurt. De heer Van der Meer?

De heer Van der Meer: Ja voorzitter, de antwoorden op die vragen die roepen nieuwe vragen op. En misschien gaan wij die nog stellen. Maar bespreking op dit moment is misschien niet het meest opportuun, ook al om dat er inmiddels begrijp ik ontwikkelingen zijn bij de bewoners om initiatieven te nemen om sowieso betaald parkeren in de Indische Buurt in te voeren. En dat wacht ik graag even af. Ik wil wel voorstellen om deze antwoorden te betrekken bij de discussie die nog komt over tariefdifferentiatie bij parkeren.

De voorzitter: Ja helder. Dank u wel. Is dat genoteerd.

18. Beantwoording artikel 40- vervolgvragen RvO van de fractie PvdA over Rioolkast – Antwoordbrief artikel 40/41

De voorzitter: Dan kom ik bij punt 18, er staat beantwoording vervolgvragen van de fractie PvdA over de rioolkast. Het behandeladvies was voor kennisgeving aannemen. De antwoordbrief die heeft geleid tot een rappel van de PvdA, GroenLinks en VSP om de vragen voor 15 januari toch inhoudelijk te beantwoorden. Het college heeft hier naar ik meen over gesproken en de verwachting is dat er toch alsnog een inhoudelijke beantwoording van de vragen gaat komen. Dus dit komt nog terug. Dan bij punt...

Mevrouw Van den Bergh: Voorzitter.

De voorzitter: Ja mevrouw Van den Bergh, PvdA.

Mevrouw Van den Bergh: Een korte toelichting op geven. Want dat hebben wij ook net gehoord. Dat het college zo snel mogelijk toch de vragen wil beantwoorden. Dat wilden zij aanvankelijk niet. En dat wachten we uiteraard af. Maar wij willen in ieder geval nu al aangeven dat we het willen bespreken, zeker ook de hele gang van zaken.

De voorzitter: Maar klopt het dat het dan even afhankelijk is of wachten op de inhoudelijk beantwoording.

Mevrouw Van den Bergh: Dan wachten we daar uiteraard op.

De voorzitter: Ja oké. Dank u wel.

19. Bericht van de heer Breidel over handhaving parkeerprobleem Oudelandshoek

De voorzitter: Dan punt 19, bericht van de heer Breidel over handhaving van parkeerprobleem Oudelandshoek. Behandeladvies is voor kennisgeving aannemen. En de griffie heeft aangegeven het voorstel is deze brief door te schuiven naar de volgende commissievergadering, omdat de brief zelf ook niet bij de stukken van de agendapunt zat. Nou dus dat is een praktische doorschuiven. Dus dat komt nog terug.

20. Agenderingsverzoek conceptprogramma Dordwijkzone

De voorzitter: Dan hebben we een ander punt. Het is geen behandelvoorstel, maar het is een agenderingsverzoek voor de Dordwijkzone. De commissie wordt gevraagd of zij kan instemmen met het verzoek het conceptprogramma Dordwijkzone op 13 januari te agenderen. Ik meen dat in het RIS-systeem nog weinig stukken zaten daarover. Dus ik weet niet wat u over zich afroept als er volgende week 13 januari een gedachtebepaling over dit onderwerp plaatsvindt. Maar ik hoor graag van de commissie of zij zich kunnen vinden in dit agenderingsverzoek. Meneer Chapel, excuus, ik zie nu uw reactie. Wilt u op dit punt iets aangeven?

De heer Chapel: Nee nog op het vorige punt wat we hebben besproken, punt 16 over het parkeren. Want mijn vraag van het CDA is, de wethouder heeft de vorige keer nog beloofd terug te komen dat we het gingen hebben over de tariefsdifferentiatie. We zouden graag van willen horen wanneer we het daar gaan over gaan hebben. En ja en wat daar eigenlijk bij hoort gewoon is van eigenlijk moet er een nieuwe fundamentele discussie komen over parkeren omdat als je kijkt naar die wijken zoals de Indische Buurt ja dan gaan we daar de mensen ook daar opzadelen met betaald parkeren. Terwijl weet je dat is niet de oplossing. Want die parkeerdruk is...

De voorzitter: Meneer Chapel, mag ik u even onderbreken. De heer De Boer heeft net aangegeven dat de RIB over dat parkeren en dan ook die tariefdifferentiatie het eerste kwartaal komt. Dat zal zo in de planning ongeveer staan. En ook de heer Van der Meer heeft zojuist aangegeven bij dit punt inderdaad het te willen gaan betrekken bij de discussie over tariefdifferentiatie. Dus u wordt op uw wenken bediend denk ik.

De heer Chapel: Dank u, dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ben ik opnieuw bij het agenderingsverzoek. Ik zou graag van de commissie willen vernemen of zij instemmen met het agenderingsverzoek voor volgende week 13 januari voor het ophalen van de gedachten die bij de commissie leven over de Dordwijkzone. Ik zie een vraag van de heer Kleinpaste en van de heer Gündogdu.

De heer Kleinpaste: Ja voorzitter, als u zoals u het formuleert van dat het alleen om ophalen van gedachten over gaat dan zouden we dat volgende week wel kunnen doen. Ik vond het wat kort dag om het voor volgende week te agenderen, omdat het een onderwerp is wat echt wel wat voorbereiding vergt. Maar dus ik zou het liever wat meer ruimte hebben om het zorgvuldig voor te bereiden dan het volgende week al te bespreken. Maar ik weet niet of die ruimte daar dan is. Aan de andere kant, wij gaan over de agenda. Dus...

De voorzitter: Ja klopt ja. Oké eens kijken wat uw collega's ook aangeven. De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Ja voorzitter, eigenlijk ook in het verlengde wat meneer Kleinpaste aangeeft. Als er zeg maar een bepaald document of een denkrichting al in beeld is dan zouden we dat inderdaad wel kunnen delen met elkaar. Maar nu staan we eigenlijk een beetje in het midden wat informatie betreft. Dus alleen met deze vraag komen we denk ik niet verder.

De voorzitter: Oké. De heer Oostenrijk.

De heer Oostenrijk: Ja voorzitter, ook wij vinden het niet vruchtbaar om ins blaue hinein over dit onderwerp te spreken. Daar zullen toch met name richting aangevende visies vanuit het college bij horen. Want anders wordt het een gesprek zonder doel.

De voorzitter: Microfoon alsnog aan. De heer Kleinpaste is het eens met of de heer Jansen is het eens met de heer Kleinpaste. Dat betekent dat eigenlijk gewoon er wel gedachten zouden kunnen worden opgehaald, maar dat ook ja niet alles zegt. Ik begrijp intussen ook van de griffier dat het conceptprogramma wel beschikbaar is en dus aan de stukken zou kunnen worden toegevoegd. Dus nogmaals het is natuurlijk ook volgende week aan u om gewoon een conclusie te trekken over de gedachtewisseling die dan heeft plaatsgevonden. Mevrouw Jager geeft aan dat het prematuur is om het volgende week al op de agenda te zetten. Het alternatief is agenderen voor 19 januari. Dan heeft de commissie net een week extra. Dat is misschien wel zo fijn. En de heer Van der Meer wil graag nog even hierover wat kwijt.

De heer Van der Meer: Nou alleen voorzitter, kijk het ophalen van reacties dat kan. Maar lijkt mij inderdaad alleen zinnig als er echt een stuk ligt waar de contouren in geschetst worden. Want anders is het inderdaad een beetje prematuur zoals mevrouw Jager zegt.

De voorzitter: Ja dan zullen we de griffier vragen of de stukken gewoon... De heer Kleinpaste denk ik.

De heer Kleinpaste: Voorzitter. Ja.

De voorzitter: Ja.

De heer Kleinpaste: Ja ik wil wel wat gevaarlijks gaan zeggen in die zin van als het een uitnodiging is van het college om de raad in de positie te brengen dat we een actieve

kaderstelling kunnen gaan doen dan kunnen we het er wel gewoon over gaan hebben. Maar anders moeten we inderdaad wachten op een voorstel vanuit het college. En de raad kennende doen we dat over het algemeen. Dus die twee varianten zijn er.

De voorzitter: Die twee varianten zijn er. Er zit tijdsdruk op heb ik gezien van de heer De Boer die dat aangaf. En we zouden even de middenweg kunnen kiezen door het gewoon niet volgende week maar de week daarop te gaan agenderen. Dat rest ons wat meer tijd in elk geval. Want het is een belangrijk stuk. En we weten op dit moment nog niet de omvang daarvan. En dan hebben wij ook voldoende in de voorbereiding. Laten we dat zo afspreken als in reactie op het agenderingsverzoek.

Agendadeel

21. Termijnagenda commissie Fysieke Leefomgeving

De voorzitter: Dan ben ik bij punt 21 van deze agenda. Dat is over de termijnagenda van de commissie fysiek. Nou dus wat betreft het agenderingsverzoek van Dordwijkzone verandert er iets. Dan wordt dan doorgeschoven naar de 19de januari. Maar kan de commissie zich verder vinden in de voorliggende termijnagenda? En twee, kan de commissie zich vinden in het voorstel van de griffier over die participatiegesprekken van de RES? U heeft daar een aparte informatie over gekregen. Schoorvoetend. Kijk mooie uitdrukking. Maar ik weet niet of dat over de termijnagenda gaat eigenlijk. Kunt u zich vinden in de termijnagenda? Als er bezwaren zijn en ook over de participatiegesprekken RES, geef het aan. Die informatie zat in de mail en bij de stukken meneer Kleinpaste. En het behelst een aantal data daarop...

De heer Kleinpaste: Ik zal u bekennen dat ik nog helemaal niet uit de agenderingsstukken zoals ze er nu inzitten kom. Dus dat is wennen aan het nieuwe systeem zal ik maar zeggen. Ik zie de behandelvoorstellen namelijk niet.

De voorzitter: Oké dat is vervelend. Nou even heel kort, het zijn een aantal data. Maar die moet u dan natuurlijk ook wel hebben waarop waarschijnlijk ook in een regionaal verband of het Dordts verband gewoon die energiestrategie concreter kan worden besproken. Ik zie verder geen bezwaren over de termijnagenda en die RES-data. Dus inderdaad het is een goed idee meneer Oostenrijk dat de griffier het ons nog opnieuw gaat mailen. Dan heeft iedereen het voor de zekerheid, vooral die data. Maar dan kunnen we in beginsel aangeven dat het zo door kan gaan.

22. Rondvraag

De voorzitter: Dan meneer Kleinpaste, we zijn bij de rondvraag. En u had aangegeven iets bij de rondvraag naar voren te brengen.

De heer Kleinpaste: Ja voorzitter, het is in die zin al afgehecht natuurlijk. Maar toen ik... ik wou collega Jansen bijvallen over politieke vragen over de RIGO. Alleen toen verscheen er een chat net voor mijn knopje luidspreker dus ik kon geen kant meer op. Ja de chat was van meneer Oostenrijk. Het zal geen opzet zijn. Nee grapje. Maar ik zou

er wel aan hechten om als we het gaan agenderen, want we vegen nu een aantal agendapunten bij elkaar, om het in één bespreking te zetten om toch even per mail uit te wisselen welke specifieke politieke vragen we daar dan bij hebben. Ook om te voorkomen dat we in allerlei details verzanden zoals bijvoorbeeld, maar dat is dan mijn opvatting, bij de technische vragen van de welstandscommissie gebeurde.

De voorzitter: Ja dat is een goede suggestie om dat vooraf te inventariseren welke specifieke politieke vragen er zijn. Dan kunnen we daar alvast een oordeel over hebben. Dank u wel voor deze toevoeging.

23. Sluiting

De voorzitter: Ik ga over tot de sluiting. Helaas is het vanavond niet gelukt om precies om elf uur of eerder te eindigen. Ik wil ook de heer Struijk wel bedanken dat hij erbij aanwezig is. Want ik weet dat hij nog gewoon last heeft van de naweeën van een griepvirus zoals we dat kennen. Ik wil jullie allemaal danken voor jullie vasthoudendheid en volhoudendheid. En zie u graag een volgende keer. Dank u wel.